

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2019. április 8., hétfő

Tartalomjegyzék

2019. évi XXIV. törvény	A közigazgatási bíróságok függetlenségét biztosító további garanciákról	1946
74/2019. (IV. 8.) Korm. rendelet	A Televíziós Film Mecenatúrából nyújtható támogatások részletszabályairól, valamint a Televíziós Filmkollégium és a Mecenatúra Felügyelő Bizottsága tagjai delegálására jogosult miniszterek kijelöléséről	1950
11/2019. (IV. 8.) BM rendelet	Az egyes lakhatási támogatásokkal kapcsolatos miniszteri rendeletek módosításáról	1954
12/2019. (IV. 8.) AB határozat	Az egyes központi hivatalok és költségvetési szervek formában működő minisztériumi háttérintézmények felülvizsgálatával összefüggő jogutódlásáról, valamint egyes közfeladatok átvételéről szóló 378/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 43. § (1) bekezdése alaptörvényellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről és bármely folyamatban lévő ügyben történő alkalmazásának kizárásáról	1957
13/2019. (IV. 8.) AB határozat	A Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.129/2015/6. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány elutasításáról	1966
A Kúria közleménye	A Nemzeti Választási Bizottság határozatának helybenhagyásáról	1983
146/2019. (IV. 8.) KE határozat	Egyetemi tanári kinevezésről	1984
147/2019. (IV. 8.) KE határozat	Egyetemi tanári kinevezésről	1984
1190/2019. (IV. 8.) Korm. határozat	A 2019. évi Felnőtt Női Kosárlabda Euroliga Final Four megrendezése érdekében szükséges kormányzati intézkedésekről	1985

II. Törvények

2019. évi XXIV. törvény

a közigazgatási bíróságok függetlenségét biztosító további garanciákról*

1. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény módosítása

1. § A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 114. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép.

„(1) A Kúria elnökét az Országgyűlés a határozatlan időre kinevezett és legalább ötéves bírói szolgálati viszonyal rendelkező bírák közül választja az Alaptörvény 26. cikk (3) bekezdésében foglaltak szerint. A bírói szolgálati jogviszony számításakor a nemzetközi igazságszolgáltatási szervezetben bíróként, főtanácsadóként, valamint az alkotmánybíróként, illetve az Alkotmánybíróság Hivatalában főtanácsadói munkakörben szerzett tapasztalatot is figyelembe kell venni.”

2. A közigazgatási bíróságokról szóló 2018. évi CXXX. törvény módosítása

2. § A közigazgatási bíróságokról szóló 2018. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Kbtv.) 25. § (2) bekezdése a következő i) ponttal kiegészülve lép hatályba:

(Az OKBT)

„i) dönt a fegyelmi eljárás megindításának kezdeményezéséről, ha a fegyelmi vétség elkövetésének gyanúja a miniszter által kinevezett közigazgatási bírósági vezetővel vagy az OKBT tagjával szemben merül fel.”

3. § (1) A Kbtv. 27. § (1) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:

„(1) Az OKBT évente legalább négy ülést tart. Az ülésen tanácskozási joggal jogosultak részt venni a közigazgatási törvényszékek elnökei.”

(2) A Kbtv. 27. § (5) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:

„(5) Az OKBT elnöke azt, akinek véleménye megismerését a tárgyalt napirendi pont szempontjából fontosnak tartja, így különösen a minisztert az ülésre meghívhatja.”

4. § (1) A Kbtv. 28. § (1) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:

„(1) Az OKBT Személyi Tanácsának elnöke a Közigazgatási Felsőbíróság elnöke, tíz tagjából

a) hatot az OKBT saját tagjai közül választ,

b) nem bíró tagjaivá a kiemelkedő tudású elméleti jogászok vagy legalább tízévi, jogi területen folytatott szakmai gyakorlattal rendelkező személyek közül egyet-egyét kér fel

ba) az Országgyűlés igazságügyért felelős bizottsága,

bb) a legfőbb ügyész,

bc) a közigazgatás-szervezésért felelős miniszter,

bd) a Magyar Ügyvédi Kamara elnöke

három évre.”

(2) A Kbtv. 28. § (9) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:

„(9) Az OKBT Személyi Tanácsa határozatképes, ha az elnök, valamint öt bíró és három nem bíró tag jelen van. Határozatképtelenség esetén nyolc napon belül megismételt ülést kell tartani, amely határozatképes, ha azon az elnök és legalább öt tag jelen van.”

5. § A Kbtv. 34. §-a a következő szöveggel lép hatályba:

„34. § (1) A közigazgatási bíróság szervezeti és működési szabályzatára vonatkozó javaslatot a hivatalvezető készíti elő.

* A törvényt az Országgyűlés a 2019. április 1-jei ülésnapján fogadta el.

(2) Az (1) bekezdés szerinti javaslatot a közigazgatási bírói tanács véleményezi. Ha az elnök a közigazgatási bírói tanács véleményétől eltér, azt indokolni köteles.

(3) A közigazgatási bíróság szervezeti és működési szabályzatát a közigazgatási bíróság elnöke adja ki."

6. § A Kbtv. 44. §-a a következő szöveggel lép hatályba:

„44. § (1) A Közigazgatási Felsőbíróság elnökét az Országgyűlés a határozatlan időre kinevezett és legalább öt éves bírói szolgálati viszonytal rendelkező bírák közül választja az Alaptörvény 26. cikk (3) bekezdésében foglaltak szerint. A bírói szolgálati jogviszony számításakor a nemzetközi igazságszolgáltatási szervezetben bíróként, főtanácsadóként, valamint az alkotmánybíróként, illetve az Alkotmánybíróság Hivatalában főtanácsadói munkakörben szerzett tapasztalatot is figyelembe kell venni.

(2) Nem választható a Közigazgatási Felsőbíróság elnökévé,

a) aki fegyelmi vagy – a magánvádas és pótmagánvádas eljárást kivéve – büntetőeljárás hatálya alatt áll,

b) aki fegyelmi büntetés hatálya alatt áll,

c) akivel szemben eljárás van folyamatban a bírói alkalmatlanságának megállapítása iránt vagy

d) akinek a bírói szolgálati viszonya törvény alapján szünetel.

(3) A Közigazgatási Felsőbíróság elnökének megválasztása során a Bszi. Kúria elnökének megválasztására vonatkozó szabályait megfelelően alkalmazni kell. Ha a Közigazgatási Felsőbíróság elnökének megbízatása a 45. § (1) bekezdés b)–f) pontjában meghatározott okból szünetel, a köztársasági elnök harminc napon belül tesz javaslatot a Közigazgatási Felsőbíróság elnökének személyére.

(4) A Közigazgatási Felsőbíróság elnöke az elődje megbízatásának megszűnését követő napon, vagy ha elődje megbízatásának megszűnését követően választották meg, a megválasztásának napján lép hivatalba."

7. § A Kbtv. 47. §-a a következő (6) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:

„(6) Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésében foglalt bírói függetlenség elvének biztosítása érdekében, ha a közigazgatási bíró megítélése szerint a Közigazgatási Felsőbíróság elnökének valamely, őt közvetlenül érintő igazgatási intézkedése bírói függetlenségének sérelmét eredményezte, ennek megállapítását az intézkedés tudomására jutásától számított harminc napon belül – de legkésőbb az intézkedés kibocsátásától számított kilencven napon belül – a szolgálati bíróságtól kérheti."

8. § A Kbtv. 50. §-a a következő szöveggel lép hatályba:

„50. § (1) A Közigazgatási Felsőbíróság másodelnökévé az a határozatlan időre kinevezett közigazgatási bíró nevezhető ki, aki

a) legalább öt éves bírói szolgálati viszonytal rendelkezik a 44. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint, vagy

b) legalább tízéves – a (2) bekezdésben meghatározott – közigazgatási jogi szakterületen szerzett joggyakorlati idővel

rendelkezik.

(2) Az (1) bekezdés b) pontja alkalmazásában közigazgatási jogi szakterületen szerzett joggyakorlati időnek minősül a jogi szakvizsga letételét követő

a) hatósági jogalkalmazói tevékenység, valamint annak közvetlen irányítása, a közigazgatási határozatok felülvizsgálata iránti perekben, illetve közigazgatási perekben a hatóság képviselése,

b) igazságügyi alkalmazottként közigazgatási ügyszakban kifejtett tevékenység,

c) ügyészként, ügyészségi alkalmazottként, ügyvédként, jogtanácsosként közigazgatási jogvitákhoz kapcsolódóan kifejtett tevékenység,

d) az Állami Számvevőszéknél, valamint az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalánál a hatósági jogalkalmazói tevékenység külső ellenőrzéséhez vagy közigazgatási jogvitákhoz kapcsolódóan kifejtett tevékenység,

e) a nemzetközi igazságszolgáltatási szervezetben, közigazgatási jogvitákhoz kapcsolódóan kifejtett igazságszolgáltatási tevékenység,

f) közigazgatási eljárásjogi vagy közigazgatási perjogi jogszabály előkészítésében, valamint véleményezésében való részvétel

időtartama.

(3) A Közigazgatási Felsőbíróság másodelnökét pályázat nélkül a Közigazgatási Felsőbíróság elnöke javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki.

(4) A Közigazgatási Felsőbíróság másodelnökének jogállására a Kúria elnökhelyettesére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(5) A Közigazgatási Felsőbíróság másodelnöke a Közigazgatási Felsőbíróság elnökét akadályoztatása esetén teljes jogkörrel helyettesíti, és ellátja a Közigazgatási Felsőbíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.”

- 9. §** A Kbtv. 51. § (1) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(1) A közigazgatási törvényszék elnökévé vagy másodelnökévé az a határozatlan időre kinevezett közigazgatási bíró nevezhető ki, aki
a) legalább öt éves bírói szolgálati viszonyral rendelkezik a 44. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint, vagy
b) legalább öt éves – az 50. § (2) bekezdésében meghatározott – közigazgatási jogi szakterületen szerzett joggyakorlati idővel rendelkezik.”
- 10. §** A Kbtv. 68. § (3) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(3) A pályázati eljárást a 69–72/A. §-ok szerint kell lefolytatni.”
- 11. §** A Kbtv. 71. § a következő (3) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:
„(3) A meghallgatás során különösen a pályázó szakmai felkészültségét, kifejezőmódját, valamint döntésképességét és lényeglátását kell értékelni.”
- 12. §** (1) A Kbtv. 72. § (2) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(2) Ha a miniszter a meghallgatást követően, a 71. § (3) bekezdésében meghatározott szempontok alapján nem ért egyet az OKBT Személyi Tanácsa által felterjesztett rangsorral, azt írásbeli indokolás mellett megváltoztathatja és a megváltoztatott rangsor alapján első helyre került
a) nem bírói jogállású személy kinevezési javaslatát – mellékelve az OKBT Személyi Tanácsa által megállapított rangsort és a rangsor megváltoztatásának indokait is –, a köztársasági elnöknek felterjeszti, és a köztársasági elnöki kinevezés után beosztja az elnyert közigazgatási bírói álláshelyre,
b) bírói jogállású személy esetén dönt a bírónak az elnyert közigazgatási bírói álláshelyre való beosztásáról!”
(2) A Kbtv. 72. § (6) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(6) A miniszter (2) bekezdés szerinti írásbeli indokolása kiterjed a meghallgatás okára, továbbá a mérlegelés és a döntés szempontjaira.”
(3) A Kbtv. 72. §-a a következő (7) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:
„(7) A miniszter a (2) és (4) bekezdés szerinti indokolást az OKBT Személyi Tanácsának az ott megjelölt intézkedésével egyidejűleg tájékoztatásul megküldi.”
- 13. §** A Kbtv. 29. alcíme a következő 72/A. §-sal kiegészülve lép hatályba:
„72/A. § (1) A miniszter a 70. § (7) bekezdése szerinti pályázókat értesíti a pályázat eredményéről. Ha nem az első helyre rangsorolt pályázót terjeszti fel, illetve osztja be, a 72. § (6) bekezdése szerinti indokolást a miniszter egyidejűleg megküldi.
(2) A miniszter a bíró beosztására vonatkozó határozatát a közigazgatási bíróságok központi honlapján közzéteszi.
(3) Eredményes pályázat esetén a nyertes pályázó kinevezéséről szóló határozatnak a Magyar Közlönyben történő közzétételétől, vagy a nyertes pályázó beosztásáról szóló határozatnak a (2) bekezdés szerinti közzétételétől számított 15 napos jogvesztő határidőn belül a 70. § (7) bekezdése szerinti pályázó a pályázat eredményével szemben kifogással élhet, ha
a) a nyertes pályázó esetében a bíróvá történő kinevezés törvényben meghatározott feltételei nem állnak fenn,
b) a nyertes pályázó a pályázati kiírásban szereplő feltételeknek nem felel meg, vagy
c) a miniszter indokolási kötelezettségének nem tett eleget, vagy az indokolása nem felel meg a 72. § (6) bekezdésében foglalt követelményeknek.
(4) A kifogást a miniszternél írásban kell benyújtani, aki azt 5 munkanapon belül megküldi az elsőfokú szolgálati bíróságnak.
(5) A szolgálati bíróság a kifogás tárgyában 15 napon belül dönt. Ha a szolgálati bíróság megállapítja, hogy a (3) bekezdésben foglalt és a kifogást előterjesztő pályázó által állított valamely körülmény fennáll, az erre vonatkozó megállapító végzését közli a kifogást előterjesztő pályázóval, valamint a miniszterrel és a köztársasági elnökkel. A szolgálati bíróság a kifogás alaptalansága esetén a kifogást elutasítja, és végzését közli a kifogást előterjesztő pályázóval, valamint a miniszterrel.
(6) A szolgálati bíróság végzésével szemben jogorvoslatnak nincs helye.”

- 14. §** A Kbtv. 76. §-a a következő szöveggel lép hatályba:
„76. § (1) A közigazgatási bírósági vezetői pályázat elbírálása során a közigazgatási bírói pályázatra vonatkozó rendelkezéseket az e §-ban meghatározott kiegészítésekkel kell megfelelően alkalmazni.
(2) A miniszter közigazgatási bírósági vezetői pályázati eljárásban az OKBT Személyi Tanácsa által felterjesztett pályázókat meghallgatja.
(3) A pályaműben, illetve a pályázó személyes meghallgatása során a hosszú távú tervek és azok megvalósításának ütemezésén túl az alábbi vezetői kompetenciákat kell elsődlegesen értékelni:
a) a szakmai feladatok magas szintű ellátása, magas szintű közigazgatási jogi tudás,
b) a bírósági igazgatási folyamatok, tevékenységek ismerete,
c) az időszerű ítélkezés támogatása,
d) az ítélkezési tevékenység szakmai színvonalának fejlesztése,
e) a vezetése alá tartozó személyek szakmai együttműködésének támogatása,
f) az ítélkezési tevékenység és az igazgatási folyamatok folyamatos értékelése, elemzése,
g) a bírói hivatáshoz tartozó értékrend hiteles képviselője és az ítélkezési tevékenységhez kapcsolódó attitűdök átadásának módja,
h) kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás, és
i) elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.”
- 15. §** Nem lép hatályba a Kbtv. 61. § (5) bekezdés d) pontja.

3. A közigazgatási bíróságokról szóló törvény hatálybalépéséről és egyes átmeneti szabályokról szóló 2018. évi CXXXI. törvény módosítása

- 16. §** A közigazgatási bíróságokról szóló törvény hatálybalépéséről és egyes átmeneti szabályokról szóló 2018. évi CXXXI. törvény (a továbbiakban: Átmvtv.) 1. § (5) bekezdése helyébe következő rendelkezés lép:
„(5) A Közigazgatási Felsőbíróság megválasztott elnöke a Kúria elnökét megillető javadalmazásban részesül, és munkáját a Kúrián működő ötfős titkárság segíti, amelynek személyi és tárgyi feltételeit a közigazgatási bíróságokról szóló törvény hatálybalépéséig a Kúria biztosítja. A Közigazgatási Felsőbíróság megválasztott elnöke személyvédelemre nem jogosult.”
- 17. §** (1) Az Átmvtv. 10. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A véleményező bizottság elnöke a Közigazgatási Felsőbíróság megválasztott elnöke, tíz tagjából
a) hatot a 2. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozatot tett, legalább kiválóan alkalmas minősítésű, határozatlan időre kinevezett bírák közül a miniszter sorsol ki, azzal, hogy három bíró tagjának a Kúrián szolgálatot teljesítő bírák közül kell kikerülnie,
b) nem bíró tagjaivá a kiemelkedő tudású elméleti jogászok vagy legalább tízévi, jogi területen folytatott szakmai gyakorlattal rendelkező személyek közül egyet-egyet kér fel
ba) az Országgyűlés igazságügyért felelős bizottsága,
bb) a legfőbb ügyész,
bc) a közigazgatás-szervezésért felelős miniszter,
bd) a Magyar Ügyvédi Kamara elnöke.”
- (2) Az Átmvtv. 10. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(7) A véleményező bizottság határozatképes, ha az elnök, valamint öt bíró és három nem bíró tag jelen van. Határozatképtelenség esetén nyolc napon belül megismételt ülést kell tartani, amely határozatképes, ha azon az elnök és legalább öt tag jelen van.”

4. Záró rendelkezések

- 18. §** E törvény 1–9. §-a, 14–16. §-a az Alaptörvény 25. cikk (8) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.
- 19. §** (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.
(2) Az 1. és 2. alcím 2020. január 1. napján lép hatályba.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

III. Kormányrendeletek

A Kormány 74/2019. (IV. 8.) Korm. rendelete a Televíziós Film Mecenatúrából nyújtható támogatások részletszabályairól, valamint a Televíziós Filmkollégium és a Mecenatúra Felügyelő Bizottsága tagjai delegálására jogosult miniszterek kijelöléséről

A Kormány a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 206. § (3b) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (3) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Általános rendelkezések

- 1. §** E rendelet célja, hogy meghatározza azokat a részletszabályokat, amelyek biztosítják azt, hogy a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 137/F. § (1) bekezdése szerinti támogatás (a továbbiakban: Támogatás vagy Támogatások) nyújtása az Mttv., a mozgóképről szóló 2004. évi II. törvény (a továbbiakban: Mktv.) és a vonatkozó egyéb jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően történjen annak érdekében, hogy a központi költségvetési és egyéb források felhasználása hatékonyan, átláthatóan és a garanciális kiszámíthatóság követelményének érvényesülésével valósuljon meg.
- 2. §** E rendelet hatálya kiterjed a Támogatásra, az Mttv. 137/G. §-a szerinti nyilvános pályázati eljárásokban részt vevőkre, a Támogatás igénybevevőire és a Támogatás felhasználásával más módon érintettekre.
- 3. §** A Támogatás nyújtásának célja, hogy médiaszolgáltatásban bemutatásra szánt, az Mttv. 83. § (1) bekezdés b)–l) pontjában foglalt valamely közszolgálati cél megvalósulását szolgáló, sokszínű és kiemelkedő színvonalú, a magyar és európai kultúrát és identitást gazdagító, értékes filmalkotások és filmsorozatok jöjjenek létre.
- 4. §** A Televíziós Film Mecenatúra (a továbbiakban: Mecenatúra) Általános Pályázati Feltételeit (a továbbiakban: ÁPF) a Televíziós Filmkollégium (a továbbiakban: Filmkollégium) az e rendeletben foglalt szabályok szerint határozza meg.
- 5. §** A Mecenatúrából folyósított forrás elszámolásával és a Támogatások ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat a Filmkollégium elszámolási és ellenőrzési szabályzatban (a továbbiakban: Szabályzat) rögzíti az e rendeletben foglaltak figyelembevételével.

2. A Támogatás nyújtásának, elszámolásának és ellenőrzésének szervezetrendszere

- 6. §** (1) A Mecenatúra a pályázatok kiírása, a támogatási szerződések megkötése, a Támogatások elszámolása, ellenőrzése, az esetleges igények érvényesítése érdekében a saját nevében jár el.
- (2) A Mecenatúra a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 3. § (1) bekezdés 4. pont q) alpontja szerinti egyéb szervezet, amelynek gazdálkodására a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.
- (3) A Filmkollégium elnöke jogosult a Mecenatúra jóváhagyott költségvetésének kiadási előirányzatai között átcsoportosítást végrehajtani.

3. A pályázati eljárások és a Támogatás felhasználásának alapelvei

- 7. §** A pályáztatás során az esélyegyenlőség, az objektivitás, az átláthatóság és a megkülönböztetéstől mentes eljárás elveinek figyelembevételével kell eljárni.
- 8. §** A Mecenatúra és a Filmkollégium a pályázók és a Támogatás igénybevevői között nem alkalmazhat olyan indokolatlan különbségtételt, kizárást vagy korlátozást, amely sérti az egyenlő bánásmód követelményét.

- 9. §** A pályázati eljárásban részt vevő személyek kötelesek a pályázati eljárás tisztaságát megőrizni. Ennek érdekében kötelesek tartózkodni bármely olyan magatartástól, tevékenységtől, amely az eljárás tisztaságát sérti vagy veszélyezteti. A pályázók kötelesek tartózkodni továbbá minden olyan magatartástól, amely bármilyen módon alkalmas a pályázati eljárás eredményének befolyásolására.
- 10. §** Támogatás kizárólag pályázat alapján ítélt meg, és a kedvezményezett és a Mecenatúra közötti támogatási szerződés megkötését követően folyósítható, az adott pályázati eljárásban meghatározott egyéb folyósítási feltételek teljesítését követően.
- 11. §** (1) A támogatási cél megvalósítása során biztosítani kell, hogy a Mecenatúra által nyújtott támogatás felhasználása mindvégig követhető és ellenőrizhető legyen.
(2) Nem részesülhet támogatásban az a pályázó, amely nem felel meg az átlátható szervezetnek a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 3. § (1) bekezdés 1. pontjában foglalt követelményeknek.
(3) A Filmkollégium a pályázati eljárás valamennyi szakaszában mind a döntéshozók, mind a döntés-előkészítésben közreműködők tekintetében köteles biztosítani az átláthatóságot a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény rendelkezései szerint.
- 12. §** A Támogatás nyújtásával, elszámolásával, ellenőrzésével kapcsolatos eljárás nem közigazgatási hatósági eljárás, a felek között polgári jogi jogviszony érvényesül.

4. A nyújtható Támogatás összege

- 13. §** (1) A Mecenatúra vissza nem térítendő, közvetlen, pénzbeli támogatást nyújt.
(2) A Mecenatúra a támogatás összegének megállapítása során a filmszakmára jellemző szokásos piaci viszonyok figyelembevételével jár el. Ennek során részeiben és egészében megvizsgálja és összehasonlítja a filmalkotás költségvetésében szereplő költségtételeket, azok összetételét, összegét a műfajában, gyártási körülményeiben, költségvetésének méretében, költségszerkezetében hasonló produkciók költségvetésében szereplő tételekkel.
(3) A támogatás összegének megállapítása során a Mecenatúra költségként nem veszi figyelembe az észszerűtlen, az Mktv. 31/B. § (5) bekezdése szerint nem ellenőrizhető, valamint az állami támogatáshoz kapcsolódó közérdek megvalósulása szempontjából indokolatlan költségeket.
- 14. §** (1) A Mecenatúra a pályázati felhívás kibocsátásának időpontjában a fizetési számláin pályázati kiírás fedezetéül szabadon rendelkezésre álló összeg erejéig jogosult pályázati felhívást kibocsátani.
(2) Az egy pályázati eljárásban egy kedvezményezettnek kifizethető Támogatás összege – a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel – egy filmalkotás tekintetében legfeljebb 300 000 000 forint, filmsorozat tekintetében epizódonként legfeljebb 100 000 000 forint.
(3) A nemzetstratégiai szempontból kiemelkedő jelentőségű – így különösen a magyar történelem valamely meghatározó eseményét hiánypótló jelleggel bemutató – olyan filmalkotások esetében, amelyek megvalósításának körülményei azt egyértelműen indokolják, a Médiatanács elnöke a Filmkollégium kezdeményezésére a (2) bekezdésben foglalt összegtől eltérhet.

5. Az Általános Pályázati Feltételek tartalma

- 15. §** A Filmkollégium az ÁPF-ben meghatározza különösen
- a) a nyújtható támogatások típusait, nyújtásának feltételeit,
  - b) az adatkezelés, az adatszolgáltatás, az iratok megőrzésének szabályait,
  - c) a kapcsolattartás és tájékoztatás szabályait,
  - d) a pályázók körét,
  - e) a pályázatok benyújtásának, visszavonásának, módosításának szabályait,
  - f) a pályázati díjat, a pályázati díj megfizetésének, visszatérítésének szabályait,
  - g) a pályázatok formai követelményeit,
  - h) a pályázatok ellenőrzésének szabályait,
  - i) a pályázatok szakmai értékelésének szabályait,
  - j) a Filmkollégium döntésére vonatkozó szabályokat,

- k) a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges feltételeket,
- l) a Támogatás folyósításának szabályait,
- m) a támogatási szerződés módosításának feltételeit,
- n) a támogatói döntésekkel, a Filmkollégium eljárásával kapcsolatos vitarendezési lehetőségeket, az azokra vonatkozó határidőket, valamint
- o) a létrejövő filmalkotásra vonatkozó szerzői és egyéb jogokkal kapcsolatos előírásokat.

- 16. §** (1) A Filmkollégium a meghirdetett pályázati eljárás felhívásában pályázati díj megfizetését írhatja elő. A pályázó a pályázat benyújtására nyitva álló határidő utolsó napjáig köteles a felhívás szerinti módon teljesíteni a pályázati díj megfizetésére vonatkozó kötelezettséget.
- (2) A pályázati díj mértékét a Filmkollégium a jelen rendelet alapelveire figyelemmel állapítja meg.

- 17. §** (1) A Filmkollégium a pályázatok szakmai értékelésére legfeljebb húsz tagból álló bíráló bizottságot hoz létre, a bizottsági tagokról nyilvántartást vezet.
- (2) A Filmkollégium az egyes pályázatok szakmai értékelésére a nyilvántartott bizottsági tagokból eljáró bíráló bizottságot hoz létre, mely legalább egy elnökből és két tagból áll.
- (3) Az eljáró bíráló bizottság a Filmkollégium részére döntési javaslatot dolgoz ki, amely a Filmkollégiumot nem köti.
- (4) A bíráló bizottság ügyrendjét a Filmkollégium határozza meg.
- (5) Az eljáró bíráló bizottság tagjait az ügyrendben meghatározott tiszteletdíj illeti meg.

6. A Támogatások ellenőrzésének szabályai, a beszámoló vizsgálata

- 18. §** A támogatás felhasználásának ellenőrzése során a Mecenatúra a teljesség, az észszerűség, az objektivitás, az átláthatóság és a megkülönböztetéstől mentes, hatékony eljárás elveinek figyelembevételével jár el.

- 19. §** A Mecenatúra a támogatási szerződésben foglalt cél megvalósításához kapcsolódó jogviszonyokat és ügyleteket teljeskörűen és valódi tartalmuk alapján vizsgálja, annak érdekében, hogy kétséget kizáróan megállapítható legyen, hogy a támogatási cél megvalósulása a kedvezményezettel kötött támogatási szerződés rendelkezéseinek megfelelően történt-e.

- 20. §** A Mecenatúra a Támogatás felhasználásának ellenőrzését a pályázati felhívásban, az egyes támogatási szerződésekben és a Szabályzatban rögzített feltételek és határidők figyelembevételével, elsősorban az elszámolásként benyújtott beszámoló, részbeszámoló vagy készrejelentés (a továbbiakban együtt: beszámoló) alapján és – amennyiben ez szükséges – helyszíni ellenőrzés útján végzi.

- 21. §** A Filmkollégium a Szabályzatban meghatározza különösen
- a) az adatkezelés, az adatszolgáltatás, az iratok megőrzésének szabályait,
  - b) a kapcsolattartás és tájékoztatás szabályait,
  - c) az ellenőrzési eljárás ügyintézési határidejét,
  - d) a beszámoló érvényességének formai követelményeit,
  - e) a beszámoló tartalmi vizsgálatának szempontjait,
  - f) a beszámoló pénzügyi vizsgálatának szabályait,
  - g) a hiánypótlási eljárás szabályait,
  - h) az ellenőrzési eljárás eredménye megállapításának szabályait, az elfogadható, a hiánypótlással elfogadhatóvá váló és az el nem fogadható beszámolóra vonatkozó szabályokat és a kapcsolódó jogkövetkezményeket,
  - i) a helyszíni ellenőrzés szabályait, valamint
  - j) a támogatói döntésekkel, a Filmkollégium eljárásával kapcsolatos vitarendezési lehetőségeket, az azokra vonatkozó határidőket.

7. A támogatási döntésekkel kapcsolatos belső vitarendezés

- 22. §** (1) A pályázó, illetve a kedvezményezett az adott pályázati eljárásban vagy a Támogatások ellenőrzése, a beszámoló vizsgálata során a Filmkollégium eljárásával vagy döntésével összefüggésben az Általános Pályázati Feltételek,

az adott pályázati felhívás vagy a Szabályzat alapján vélelmezett eljárási hibára hivatkozva kifogást terjeszthet elő a Filmkollégiumhoz.

- (2) A kifogásban meg kell jelölni a kérelmező által sérelmezett döntést vagy eljárási hibát, illetve a kifogáshoz mellékelni kell az annak igazolására szolgáló adatokat, dokumentumokat.
- (3) A kifogás tárgyában a Filmkollégium döntést hoz. E döntéssel szemben további belső vitarendezésnek nincs helye.

- 23. §**
- (1) A pályázó illetve a kedvezményezett az adott pályázati eljárásban vagy a Támogatások ellenőrzése, a beszámoló vizsgálata során, amennyiben valamely kötelezettségét nem vagy csak részben teljesítette, a jogkövetkezmények alóli mentesülés érdekében indokolt méltányossági kérelmet terjeszthet elő a Filmkollégiumhoz.
  - (2) A méltányossági kérelem tárgyában a Filmkollégium döntést hoz. E döntéssel szemben további belső vitarendezésnek nincs helye.

24. § A belső vitarendezésre vonatkozó további szabályokat az ÁPF és a Szabályzat tartalmazza.

8. A Mecenatúrából nem támogatható filmalkotások

- 25. §** Nem nyújtható a Mecenatúrából támogatás olyan filmalkotás kapcsán, amely
- a) az Mktv. alapján nem részesíthető közvetlen támogatásban,
  - b) nem médiaszolgáltatásban bemutatásra szánt filmalkotás, vagy
  - c) amely filmalkotás nem szolgálja az Mttv. 83. § (1) bekezdés b)–l) pontjában foglalt valamely közszolgálati cél megvalósulását.

9. A Televíziós Filmkollégium és a Mecenatúra Felügyelő Bizottsága tagjainak delegálására jogosult miniszterek

- 26. §** A Televíziós Filmkollégiumba
- a) a miniszterelnök kabinetfőnöke két főt,
  - b) a Miniszterelnökséget vezető miniszter egy főt,
  - c) az emberi erőforrások minisztere egy főt
- delegál.

- 27. §** A Felügyelő Bizottságba
- a) az emberi erőforrások minisztere egy főt,
  - b) a Miniszterelnökséget vezető miniszter egy főt
- delegál.

10. Záró rendelkezés

- 28. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A belügyminiszter 11/2019. (IV. 8.) BM rendelete az egyes lakhatási támogatásokkal kapcsolatos miniszteri rendeletek módosításáról

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 85. § (8) bekezdés b) pontjában, az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény 135. § (4) bekezdés a) pont ab) alpontjában, valamint a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény 341. § (1) bekezdés 21. pont f) alpontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 2., 8., 19. és 20. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 109. § 1. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró igazságügyi miniszterrel egyetértésben –, a 2. alcím tekintetében a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény 341. § (1) bekezdés 21. pont f) alpontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 2. és 20. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. A belügyi szervek rendelkezésében lévő, lakásnak nem minősülő szállóférőhelyek, lakóegységek használatáról, valamint a bérleti, albérleti díj hozzájárulás szabályairól szóló 40/2000. (XII. 12.) BM rendelet módosítása

- 1. §** A belügyi szervek rendelkezésében lévő, lakásnak nem minősülő szállóférőhelyek, lakóegységek használatáról, valamint a bérleti, albérleti díj hozzájárulás szabályairól szóló 40/2000. (XII. 12.) BM rendelet (a továbbiakban: R1.) 2. § (1) bekezdésében a „hivatásos szolgálati,” szövegrész helyébe a „hivatásos szolgálati, rendvédelmi igazgatási szolgálati,” szöveg lép.
- 2. §** Az R1. 21. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:
„(7) E rendeletnek az egyes lakhatási támogatásokkal kapcsolatos miniszteri rendeletek módosításáról szóló 11/2019. (IV. 8.) BM rendelettel megállapított 2. § (1) bekezdését a rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban lévőkre 2019. február 1-jétől kell alkalmazni. A 2019. február 1-jén rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban továbbfoglalkoztatott 2019. január 31. napján fennálló szállóférőhely, lakóegység használati jogviszonyát a foglalkoztatási jogviszonyának megváltozása nem érinti.”

2. A Budapesti Rendőr-főkapitányság, a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet és a Budapesti Fegyház és Börtön tiszthelyettes és zászlós állományának vissza nem térítendő lakáscélú támogatásáról szóló 21/2008. (IX. 23.) IRM rendelet módosítása

- 3. §** A Budapesti Rendőr-főkapitányság, a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet és a Budapesti Fegyház és Börtön tiszthelyettes és zászlós állományának vissza nem térítendő lakáscélú támogatásáról szóló 21/2008. (IX. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: R2.) 1. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(3) A támogatást legfeljebb 120 hónapig, havonta kell folyósítani. A támogatás havi nettó összege a pénzügyi intézmény által a lakás vásárlására folyósított hitel mindenkor havi törlesztő részlete, de legfeljebb negyvenezer forint.”
- 4. §** Az R2. 2. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A támogatás – az egyéb feltételek fennállása esetén is – csak a támogatást igénylő méltányolható lakásigénye kielégítése céljából nyújtható. A méltányolható lakásigény meghatározására a lakáscélú munkáltatói kölcsönről szóló 44/2012. (VIII. 29.) BM rendelet 2. § 9. pontjában és 2/A. §-ban foglaltakat kell alkalmazni.”

- 5. §** Az R2. a következő 8. §-sal egészül ki:
„8. § E rendeletnek az egyes lakhatási támogatásokkal kapcsolatos miniszteri rendeletek módosításáról szóló 11/2019. (IV. 8.) BM rendelettel megállapított 1. § (3) bekezdését a 2019. január 1-jét követően folyósított lakáscélú támogatásokra is alkalmazni kell.”
- 6. §** Hatályát veszti az R2.
a) 1. § (2) bekezdése,
b) 2. § (1) bekezdés c) pontja.

3. A lakáscélú munkáltatói kölcsönről szóló 44/2012. (VIII. 29.) BM rendelet módosítása

- 7. §** A lakáscélú munkáltatói kölcsönről szóló 44/2012. (VIII. 29.) BM rendelet (a továbbiakban: R3.) 2. §-a a következő 7a. ponttal egészül ki:
(*E rendelet alkalmazásában*)
„7a. lakás vásárlása: az Szja. törvényben ekként meghatározott fogalom;”
- 8. §** Az R3. 4. § (4) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[Az (1) bekezdés c) pontja szerinti célra munkáltatói kölcsön a következő feltételek együttes fennállása esetén nyújtható:]
„a) a lakás megfelel a méltányolható lakásigény mértékének,”
- 9. §** Az R3. 4. § (5) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[Az (1) bekezdés d)–f) pontja szerinti célra munkáltatói kölcsön a következő feltételek együttes fennállása esetén nyújtható:]
„a) a lakás megfelel a méltányolható lakásigény mértékének,”
- 10. §** Az R3. 17. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(6) A támogatási megállapodás felmondásával egy összegben esedékessé vált tartozást az adós
a) az (1) bekezdés a), c), f), g) és h) pontjában meghatározott esetekben a szerződészegés időpontjától,
b) az (1) bekezdés b), d) és e) pontjában meghatározott esetekben a felmondásban meghatározott időponttól számított, a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése szerinti kamattal növelten köteles megfizetni.”
- 11. §** Az R3. a következő 36. §-sal egészül ki:
„36. § E rendeletnek az egyes lakhatási támogatásokkal kapcsolatos miniszteri rendeletek módosításáról szóló 11/2019. (IV. 8.) BM rendelettel megállapított rendelkezéseit a rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban lévőkre 2019. február 1-jétől kell alkalmazni. A 2019. február 1-jén rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban továbbfoglalkoztatott 2019. január 31. napján fennálló lakáscélú munkáltatói kölcsönét a foglalkoztatási jogviszonyának megváltozása nem érinti.”
- 12. §** Az R3.
a) 1. §-ában a „hivatásos szolgálati,” szövegrész helyébe a „hivatásos szolgálati, rendvédelmi igazgatási szolgálati,” szöveg,
b) 2. § 3. pontjában a „polgári törvénykönyv” szövegrész helyébe az „a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.)” szöveg,
c) 4. § (2) bekezdésében a „kormánytisztviselői jogviszonyban” szövegrészek helyébe a „rendvédelmi igazgatási jogviszonyban, kormánytisztviselői jogviszonyban” szöveg,
d) 7. § (1) bekezdés f) pontjában a „Polgári Törvénykönyv” szövegrész helyébe a „Ptk.” szöveg,
e) 8. § (5) bekezdésében az „(1) bekezdésben” szövegrész helyébe az „(1)–(1d) bekezdésben” szöveg lép.

- 13. §** Hatályát veszti az R3. 4. § (3) bekezdés a) pontjában az „az együtt költöző, együtt lakó családtagokat is figyelembe véve” szövegrész.

4. Záró rendelkezések

- 14. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

VII. Az Alkotmánybíróság döntései

Az Alkotmánybíróság 12/2019. (IV. 8.) AB határozata az egyes központi hivatalok és költségvetési szervek formában működő minisztériumi háttérintézmények felülvizsgálatával összefüggő jogutódlásáról, valamint egyes közfeladatok átvételéről szóló 378/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 43. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről és bármely folyamatban lévő ügyben történő alkalmazásának kizárásáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Pokol Béla* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az egyes központi hivatalok és költségvetési szervek formában működő minisztériumi háttérintézmények felülvizsgálatával összefüggő jogutódlásáról, valamint egyes közfeladatok átvételéről szóló 378/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 43. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti. A megsemmisített rendelkezés az Alkotmánybíróság megsemmisítéséről szóló határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti.
2. Az alaptörvény-ellenessé nyilvánított és megsemmisített rendelkezés nem alkalmazható a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt 27.K.32.645/2017. számon folyamatban lévő ügyben, továbbá valamennyi, bármely bíróság előtt folyamatban lévő környezet- vagy természetvédelmi tárgyú ügyben, amelyben az elsőfokú határozatot vagy végzést 2016. december 31. napja előtt a Pest Megyei Kormányhivatal hozta, a fellebbezési eljárás pedig 2017. január 1. napján folyamatban volt.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírójá (a továbbiakban: indítványozó) az előtte folyamatban lévő 27.K.32.645/2017. számú, környezetvédelmi ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított peres eljárásban az eljárás felfüggesztése mellett az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság az egyes központi hivatalok és költségvetési szervek formában működő minisztériumi háttérintézmények felülvizsgálatával összefüggő jogutódlásáról, valamint egyes közfeladatok átvételéről szóló 378/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 43. § (1) bekezdésének alaptörvény-ellenességét állapítsa meg, továbbá elsődlegesen rendelje el annak általános alkalmazási tilalmát azon esetekben, amikor az elsőfokú határozatot vagy végzést 2016. december 31. napja előtt a Pest Megyei Kormányhivatal hozta. Másodlagosan az indítványozó a támadott jogszabályhely egyedi ügyben történő alkalmazási tilalmának elrendelését kérte.
- [2] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogot, tekintettel arra, hogy a Korm. rendelet értelmében azon ügyekben, amelyekben 2016. december 31. napját megelőzően a Pest Megyei Kormányhivatal hozott első fokon döntést, és a fellebbezési eljárás 2017. január 1. napján folyamatban volt, a másodfokú eljárást ugyanezen hatóság folytatta le. Az indítványozó érvelése szerint a jogorvoslathoz való jog sérelme egyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét is eredményezi, hiszen a jogállamiság követelményével ellentétes, hogy az elsőfokú döntés ellen benyújtott fellebbezést ugyanazon hatóság bírálja el.
- [3] 1.1. A Pest Megyei Kormányhivatal az alapügy felperesével szemben 2016. november 3. napján hivatalból hulladékgazdálkodási eljárást indított, majd 2016. november 24. napján kelt PE/KTF/37500-11/2016. számú

határozatával a felperest 95 658 000 forint hulladékgazdálkodási bírság megfizetésére kötelezte, engedélytől eltérő módon végzett hulladékgazdálkodási tevékenység miatt. A határozatot dr. Tarnai Richárd kormány megbízott nevében és megbízásából dr. Bartus Adrienn főosztályvezető írta alá. A felperes a határozattal szemben fellebbezéssel élt, melynek elbírálására a határozat meghozatalakor hatályos szabályok szerint az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség (a továbbiakban: Főfelügyelőség) lett volna jogosult. Az időközben hatályba lépett Korm. rendelet 22. § (1) bekezdése értelmében azonban a Főfelügyelőség beolvadásos különválás útján 2016. december 31. napjával jogutódlással megszűnt. A Korm. rendelet 43. § (1) bekezdése értelmében a 2017. január 1. napján folyamatban lévő fellebbezési eljárásokban a fellebbezés elbírálására a Pest Megyei Kormányhivatal jogosult. A Pest Megyei Kormányhivatal 2017. január 23. napján kelt levelében tájékoztatta a felperest arról, hogy a jogszabályváltozások következményeként a folyamatban lévő fellebbezési eljárásában másodfokon az első fokon is eljár Pest Megyei Kormányhivatal fog eljárni.

- [4] 1.2. Az alapügy felperese 2017. február 6. napján a Pest Megyei Kormányhivatallal szemben kizárási okot jelentett be, ugyanis álláspontja szerint súlyos eljárásjogi és alkotmányossági aggályokat vet fel az, hogy a Pest Megyei Kormányhivatal határozatával szemben előterjesztett fellebbezést a jogszabályváltozások eredményeként másodfokon szintén a Pest Megyei Kormányhivatal, azaz az első fokon eljáró hatóság bírálja el. Az alapügy felperese egyben kérte a Földművelésügyi Minisztériumtól az eljárás lefolytatására másik hatóság kijelölését. A Földművelésügyi Minisztérium 2017. május 23. napján kelt, Kff-274/4/2017. számú végzésével a Pest Megyei Kormányhivatallal szemben bejelentett kizárási okra alapított kérelmet elutasította, tekintettel arra, hogy ugyan a másodfokon eljáró Pest Megyei Kormányhivatallal szemben a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) szabályai alapján valóban kizárási ok áll fenn, azonban nincs a Ket. 43. § (5) bekezdése alapján kijelölhető másik, a másodfokon eljáró Pest Megyei Kormányhivatallal azonos hatáskörű környezetvédelmi hatóság. A Minisztérium végzésében megállapította, hogy mindezek alapján a Ket. 43. § (6) bekezdésének megfelelően az ügyben másodfokú hatóságként a Pest Megyei Kormányhivatal köteles eljárni.
- [5] 1.3. A másodfokon eljáró Pest Megyei Kormányhivatal 2017. június 26. napján kelt, PE-KTF/80-18/2017. számú határozatával az elsőfokú határozatot megváltoztatta, és a felperest hulladékgazdálkodással kapcsolatos jogszabály előírásának megsértése miatt hulladékgazdálkodási bírság kiszabása helyett figyelmeztetésben részesítette. A határozatot dr. Tarnai Richárd kormány megbízott nevében és megbízásából az elsőfokú határozattal egyezően dr. Bartus Adrienn főosztályvezető írta alá. A másodfokú határozat az ügy érdemében egyetlen elemében sem fogadta el a felperes érvelését, a bírság kiszabását ugyanakkor arra tekintettel mellőzte, hogy az elsőfokú határozat meghozatalát követően egy másik, az alapügy felperesével szemben zajló ügyben a másodfokon eljáró Főfelügyelőség a Pest Megyei Kormányhivatal elsőfokú határozatát megsemmisítette, ekként a mostani határozatban megállapított jogsértést nem ismételt, hanem első jogsértésnek kell minősíteni, amiért pedig a vonatkozó jogszabályok szerint hulladékgazdálkodási bírság helyett figyelmeztetést kell kiszabni. A felperes ezt követően kezdeményezte a másodfokú határozat bírósági felülvizsgálatát.
- [6] 2. A jogerős közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti peres eljárásban az indítványozó bíró 27.K.32.645/2017/19. számú végzésével kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását, egyben a per tárgyalását a bírói kezdeményezés Alkotmánybíróság általi elbírálásáig felfüggesztette. Az indítványozó érvelése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog az Alkotmánybíróság értelmezésében a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítását jelenti. A jogorvoslathoz való jog megköveteli, hogy az biztosítsa a döntést hozó szervtől eltérő más szerv részéről elvégzett felülvizsgálatot, az állásfoglalást a döntés helyessége, törvényessége tekintetében, esetleg a döntés megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését.
- [7] A 2017. január 1. napján bekövetkezett jogszabályváltozás folytán azonban azokban az ügyekben, amelyekben 2016. december 31. napját megelőzően a Pest Megyei Kormányhivatal hozott első fokon döntést, és a fellebbezési eljárás 2017. január 1. napján folyamatban volt, a másodfokú eljárást ugyanezen hatóság folytatta le. Az indítványozó álláspontja szerint az sem hagyható figyelmen kívül, hogy mindkét határozatot a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 66/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 10. §-a alapján a kormány megbízott mint hatáskör gyakorlója nevében ugyanaz a főosztályvezető írta alá. Az indítványozó érvelése szerint a jogorvoslathoz való jog sérelme egyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét is jelenti, hiszen az a jogállamiság követelményével is ellentétes, hogy az elsőfokú döntés ellen benyújtott fellebbezést ugyanazon hatóság bírálja el.

II.

- [8] Az Alkotmánybíróság az alábbi alaptörvényi és jogszabályi rendelkezések alapján hozta meg döntését.
- [9] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:
„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”
„XXVIII. cikk (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”
- [10] 2. A központi hivatalok felülvizsgálatával és a járási (fővárosi kerületi) hivatalok megerősítésével összefüggő egyes törvények módosításáról, valamint egyes költségvetési szervek feladatainak átadásáról szóló 2016. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Törvény) indítvánnyal érintett rendelkezései:
„134. § (1) A központi hivatalok és a költségvetési szervek formában működő minisztériumi háttérintézmények felülvizsgálatával kapcsolatos intézkedésekről szóló 1312/2016. (VI. 13.) Korm. határozatban (a továbbiakban: kormányhatározat) meghatározott, jogutóddal megszűnő költségvetési szervek jogutódját kormányrendelettel alapított költségvetési szerv, valamint a kormány által rendeletben kijelölt, bármely szervezeti formában működő szerv esetén – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – kormányrendeletben kell kijelölni.”
„136. § (1) Ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik, e törvény hatálybalépésével más szerv feladat- és hatáskörébe kerülő, folyamatban lévő elsőfokú ügyekben az a szerv jár el, amelynek hatáskörébe a feladat ellátása a jogszabály rendelkezése szerint kerül.
(2) Törvény vagy kormányrendelet rendelkezhet úgy, e törvény hatályba lépésével más szerv feladat- és hatáskörébe kerülő, folyamatban lévő másodfokú ügyekben az a szerv jár el, amely szervnél az eljárás megindításra került.
(3) Ha az ügyben e törvény hatályba lépésével a fellebbezés kizárta válik, törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában a folyamatban lévő fellebbezési eljárást a fellebbezést kizáró rendelkezés hatálybalépését megelőzően hatáskörrel rendelkező szerv folytatja le.
(4) Ha a (2)–(3) bekezdés alapján a fellebbezés elbírálására hatáskörrel rendelkező szerv a 134. § (1) bekezdése alapján megszüntetésre került, törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában a folyamatban lévő fellebbezési eljárást a megszűnt szerv felügyeleti szerve folytatja le.”
- [11] 3. A Korm. rendelet indítvánnyal érintett rendelkezései:
„22. § (1) Az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség (a továbbiakban: OKTF) 2016. december 31. napjával az Áht. 11. § (3b) bekezdés b) pontja alapján beolvadásos különválás útján jogutódlással megszűnik.
(2) Az OKTF általános jogutódja – a (3) és (4) bekezdésben foglalt feladatok kivételével – a Pest Megyei Kormányhivatal.”
„43. § (1) A megyei kormányhivatal elsőfokú környezetvédelmi, természetvédelmi, erdészeti és vadgazdálkodási hatáskörben hozott döntéseivel szemben 2017. január 1-jén folyamatban lévő fellebbezési eljárások esetében a fellebbezés elbírálására jogosult szerv a Pest Megyei Kormányhivatal.”
- [12] 4. A környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 2016. december 31. napjáig hatályos, indítvánnyal érintett rendelkezései:
„9. § [...] (2) Környezetvédelmi hatóságként – ha kormányrendelet másként nem rendelkezik – a kormányhivatal jár el.
(3) Kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában
a) az elsőfokon eljáró környezetvédelmi hatóság a kormányhivatal,
b) a másodfokon eljáró környezetvédelmi hatóság az OKTF.”
- [13] 5. A környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 2017. január 1. napjától hatályos, indítvánnyal érintett rendelkezései:
„8. § Országos illetékességű környezetvédelmi hatóságként (a továbbiakban: országos környezetvédelmi hatóság), és országos illetékességű természetvédelmi hatóságként (a továbbiakban: országos természetvédelmi hatóság) (a továbbiakban együtt: országos környezetvédelmi és természetvédelmi hatóság) – kormányrendeletben hatáskörébe utalt hatósági ügyekben – a Pest Megyei Kormányhivatal jár el.”

„8/A. § (1) Területi környezetvédelmi és természetvédelmi hatóságként megyei illetékességgel – e bekezdésben foglalt kivétellel – a megyei kormányhivatal megyeszékhely szerinti járási hivatal jár el. Budapest főváros és Pest megye területére kiterjedő illetékességgel a Pest Megyei Kormányhivatal környezetvédelmi és természetvédelmi hatáskörben eljáró Érdi Járási Hivatala jár el.”

„9. § [...] (2) Környezetvédelmi hatóságként – ha kormányrendelet másként nem rendelkezik – a területi környezetvédelmi hatóság jár el.

(3) Kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában

a) az elsőfokon eljáró környezetvédelmi hatóság a területi környezetvédelmi hatóság,

b) a másodfokon eljáró környezetvédelmi hatóság az országos környezetvédelmi hatóság.”

III.

[14] A bírói kezdeményezés megalapozott.

[15] 1. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezi az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Abtv. 25. §-ában és 52. §-ában előírt feltételeknek eleget tesz {vö. 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24], 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [26]–[28], 3064/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [8]–[13]}. A támadott szabályt a bírói kezdeményezés szerint az eljárásban alkalmazni kell, az eljárás felfüggesztése megtörtént, és az indítvány a megsemmisítés jogkövetkezményére is kiterjedő alaptörvény-ellenesség megállapítására irányul {lásd például: 2/2018. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [11]}.

[16] 2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog jelen bírói kezdeményezés elbírálása szempontjából releváns elvi tartalma az alábbiak szerint összegezhető. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}, melyhez a közigazgatási döntések vonatkozásában társult a bírói út rendelkezésre állásának követelménye is {14/2018. (IX. 27.) AB határozat, Indokolás [16]}.

[17] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alanyi jogot keletkeztet a jogorvoslat igénybevételére mindenki számára, aki valamely döntés folytán jogát vagy jogos érdekét sértve érzi. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslati lehetőség, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {legutóbb: 25/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [17]}. Ezzel összefüggésben feltétlen követelmény, hogy az eljáró fórum az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassa, és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálja {lásd például: 9/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [21]}.

[18] Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése alapján az állam kötelessége az alapvető jogok tiszteletben tartására és védelmére az alapjogokkal kapcsolatban magában foglalja azt is, hogy az államnak gondoskodnia kell az érvényesülésükhöz szükséges feltételekről, így az állam intézményvédelmi kötelessége az egyes alapjogok érvényesülését biztosító megfelelő eljárási keretek kialakítása {6/2018. (VI. 27.) AB határozat, Indokolás [48]}. A jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó törvényi szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket és azok igénybevételének módját {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}, ezen szabályozás azonban nem állhat ellentétben az Alkotmánybíróság által a jogorvoslathoz való jog biztosításával összefüggésben meghatározott, az Alaptörvényből közvetlenül következő elvi tartalommal. Az Alaptörvény a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben minden esetben megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön, és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvosolására {18/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [10]}. A jogorvoslati jog ténylegesen akkor érvényesül, ha biztosított a más szervhez vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulás lehetősége, az ezen feltételnek

megfelelő jogorvoslati fórum pedig akkor lehet képes a jogsérelem orvoslására, ha a jogorvoslati fórumrendszer igénybevitelét nem gátolják jogszabályi előírások, illetőleg a jogorvoslat jogszabályban meghatározott terjedelme sem zárja ki a döntés érdemi felülbírálatának lehetőségét {lásd: 2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [35], [37], 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [82]}.

- [19] Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes a tekintetben, hogy a jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslati eszközök igénybevitelét foglalja magában {9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28], 20/2015. (VI. 16.) AB határozat, Indokolás [16]}, azonban a rendes jogorvoslati eszközök mindegyikére egyaránt, azonos tartalommal vonatkozik. Az Alaptörvény nem tartalmaz arra vonatkozó előírást, hogy a jogorvoslati fórumrendszernek hány fokon kell biztosítani az érintett alapjog gyakorlását, ennek megfelelően a jogorvoslati eljárás egyfokú kialakítása az Alaptörvény kívánalmainak teljességgel eleget tesz {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}. Az Alkotmánybíróság ugyancsak kiemeli, hogy amíg az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből egyértelműen következik a közigazgatási döntésekkel szembeni bírói jogorvoslat biztosításának kötelezettsége, addig a közigazgatás rendszerén belül érvényesülő, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti követelményeket kielégítő jogorvoslat biztosításának általános kötelezettsége az Alaptörvényből már nem vezethető le. Nincs azonban alaptörvényi akadálya annak, hogy a jogalkotó a közigazgatási döntések bírói felülvizsgálatán túlmenően más valódi jogorvoslati eszközöket (mint a fellebbezés) és jogorvoslat jellegű döntés-felülvizsgálati eszközöket biztosítson. Abban az esetben, ha a jogalkotó tehát úgy dönt, hogy valamely közigazgatási eljárásban biztosítja a közigazgatás rendszerén belüli fellebbezés mint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti valódi jogorvoslat lehetőségét és annak elbírálását egy közigazgatási hatóságra bízva, akkor ezen fórumnak és a fellebbezési eljárásnak is ki kell elégítenie az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti követelményeket.
- [20] 3. Az Alkotmánybíróság ezt követően a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági hatáskörök 2017. január 1. napjával történő átalakításának az indítvány szempontjából releváns elemeit tekintette át. Környezetvédelmi ügyekben 2016. december 31. napjáig az elsőfokú hatósági hatáskört a 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 9. § (3) bekezdés a) pontja alapján a megyei kormányhivatalok gyakorolták, míg másodfokon a 9. § (3) bekezdés b) pontjából következően az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség járt el. Ennek megfelelően 2016. december 31. napját megelőzően egyes környezetvédelmi ügyekben a megyei kormányhivatalok járhattak el első fokon, ekként a Pest Megyei Kormányhivatal is rendelkezett ezzel a hatáskörrel. A Korm. rendelet 22. § (1) bekezdése értelmében a Főfelügyelőség 2016. december 31. napjával beolvadásos különválás útján jogutódlással megszűnt, általános jogutódja pedig a Korm. rendelet 22. § (2) bekezdése értelmében a Pest Megyei Kormányhivatal lett. A Korm. rendelet 43. § (1) bekezdése kifejezetten rögzítette, hogy a 2017. január 1. napján másodfokon folyamatban levő fellebbezési eljárások esetében a fellebbezés elbírálására jogosult szerv a Pest Megyei Kormányhivatal.
- [21] A Korm. rendelet a Törvény felhatalmazásán alapul. A Törvény 134. § (1) bekezdése értelmében ugyanis az 1312/2016. (VI. 13.) Korm. határozatban meghatározott, jogutóddal megszűnő költségvetési szervek jogutódját kormányrendelettel alapított költségvetési szerv, valamint a kormány által rendeletben kijelölt, bármely szervezeti formában működő szerv esetén kormányrendeletben kell kijelölni. A Törvény 136. § (2) bekezdése kifejezetten előírja, hogy „[t]örvény vagy kormányrendelet rendelkezhet úgy, e törvény hatályba lépésével más szerv feladat- és hatáskörébe kerülő folyamatban lévő másodfokú ügyekben az a szerv jár el, amely szervnél az eljárás megindításra került.” Amíg azonban a Törvény 136. § (4) bekezdése lex generalisként úgy rendelkezik, hogy amennyiben a szervezeti átalakítás eredményeként a hatáskörrel rendelkező szerv megszüntetésre került, törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában a másodfokon folyamatban lévő fellebbezési eljárást a megszűnt szerv felügyeleti szerve folytatja le, addig a Korm. rendelet 43. § (1) bekezdése mint lex specialis, a Törvény 136. § (4) bekezdésének felhatalmazása alapján kifejezetten a Pest Megyei Kormányhivatalt jelölte ki a másodfokon folyamatban lévő fellebbezési eljárások esetében a fellebbezés elbírálására a környezetvédelmi hatósági ügyekben, függetlenül attól, hogy 2017. január 1. napját megelőzően az ugyanilyen tárgyú ügyekben a Pest Megyei Kormányhivatal még elsőfokú hatósági jogkörrel is rendelkezett. Az Alkotmánybíróság végezetül azt is megemlíti, hogy a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 66/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 10. § a) pontja értelmében a kormány megbízott gyakorolja a kormányhivatal feladat- és hatásköreit.
- [22] 4. Az Alkotmánybíróságnak a fentiek alapján a Korm. rendelet 43. § (1) bekezdésének azon rendelkezését, mely egyes környezetvédelmi tárgyú ügyekben a 2016. december 31. napján másodfokon folyamatban lévő fellebbezési eljárásokban a fellebbezés elbírálására kifejezetten a Pest Megyei Kormányhivatalt jelölte ki, tekintet nélkül

- arra, hogy egyes esetekben már első fokon is a Pest Megyei Kormányhivatal járt el, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben az alábbiak szerint értékelte.
- [23] Az Alkotmánybíróság kiemeli: az Országgyűlés és a Kormány egyaránt széles körű szervezetalakítási és -átalakítási jogosítványokkal rendelkezik, azonban ez a szervezetalakítási jog nem korlátlan, hanem csak az Alaptörvény rendelkezéseinek maradéktalan tiszteletben tartása mellett, az Alaptörvény keretei között érvényesíthető. Az Alkotmánybíróságnak mint az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése szerint az Alaptörvény védelme legfőbb szervének, az Alaptörvényből fakadó jogokat és kötelezettségeket a szervezetalakítási joggal szemben is vizsgálnia és érvényesítenie kell.
- [24] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróságnak a támadott jogszabályi rendelkezés Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével való összhangját az alábbi szempontok alapján vizsgálta meg: vonatkozik-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog a közigazgatás szervezetrendszerén belüli, a vizsgált szabályozással megteremtett fellebbezésre; amennyiben igen, megfelel-e a jogorvoslathoz való jog biztosítására vonatkozó intézményvédelmi kötelezettségből fakadó követelményeknek az a szabályozás, mely egyes, a közigazgatás szervezetrendszerén belüli fellebbezési eljárások esetében kifejezetten ugyanazon fórum eljárását írja elő első és másodfokon; és amennyiben nem, úgy ennek van-e alkotmányos indoka, és ha igen, a korlátozás arányosnak tekinthető-e.
- [25] 4.1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének elvi tartalma szerint a jogorvoslathoz való jog azt jelenti, hogy az érintett a jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulhat. Az Alkotmánybíróság ismételt hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből nem vezethető le a közigazgatás szervezetrendszerén belüli fellebbezés mint valódi jogorvoslat biztosításának kötelezettsége, ám azt az Alaptörvény nem is tiltja meg. Ezért abban az esetben, ha a jogalkotó úgy dönt, hogy teremt ilyen valódi jogorvoslatnak minősülő fellebbezési lehetőséget, úgy arra ugyancsak vonatkoznuk kell az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből fakadó alaptörvényi követelményeknek, függetlenül attól, hogy ezt követően a bírósághoz fordulás lehetősége minden esetben biztosított. Ebből következően a környezetvédelmi hatósági ügyekben a közigazgatási szervezetrendszeren belül biztosítandó fellebbezés lehetősége is az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének hatálya alá tartozik.
- [26] 4.2. A jogorvoslathoz való jogból nem következik szükségszerűen az, hogy egy, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése hatálya alá tartozó fellebbezési eljárásban minden esetben az első fokon eljáróhoz képest más szervnek kell biztosítani a jogorvoslatot, hanem adott esetben ugyanazon szerv magasabb fórumának eljárása is összeegyeztethető az Alaptörvénnyel. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog lényegi tartalmával, nevezetesen az állam intézményvédelmi kötelezettségével ellentétes ugyanakkor az a szabályozás, amely valamely hatósági döntéssel szemben a közigazgatás intézményrendszerén belül oly módon kíván fellebbezés keretében valódi jogorvoslati lehetőséget biztosítani, hogy a jogorvoslati fórum sem más szervnek, sem ugyanazon szerv magasabb fórumának nem minősíthető.
- [27] Az Alkotmánybíróság kiemeli: a 66/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 10. § a) pontja értelmében a kormányhivatal feladat- és hatásköreit a kormány megbízott gyakorolja, ezért abban az esetben, ha egy jogszabály úgy rendelkezik, hogy mind első, mind pedig másodfokon ugyanaz a kormányhivatal járjon el, akkor a szabályozás sem a más szervhez, sem pedig az azonos szerv magasabb fórumához fordulás követelményét nem teljesíti a fellebbezési eljárásban a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben. Tekintettel arra, hogy a kormányhivatal feladat- és hatásköreit minden esetben a kormány megbízott gyakorolja, ezért a jogorvoslathoz való jog sérelmének megállapíthatósága szempontjából nem bír külön jelentőséggel (jóllehet az ügy megítélését még egyértelműbbé teszi) az a tény, hogy az alapügyben mind az elsőfokú, mind pedig a másodfokú határozatot a kormány megbízott nevében és megbízásából ugyanaz a főosztályvezető írta alá. A Pest Megyei Kormányhivatal határozathozatalának ezen módja egyenesen következik a Korm. rendelet 43. § (1) bekezdéséből mint a Pest Megyei Kormányhivatal számára hatáskört előíró szabályból, valamint a 66/2015. (III. 31.) Korm. rendelet 10. § a) pontjából mint a Pest Megyei Kormányhivatal feladat- és hatásköreinek gyakorlását előíró jogszabályi rendelkezésből. Ezért az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a jogalkotó a támadott jogszabályi rendelkezéssel olyan fellebbezési fórumrendszert alakított ki, amely bizonyos esetekben sem a más szervhez, sem az azonos szerv magasabb fórumához fordulás követelményét nem elégti ki, amikor úgy rendelkezik: azokban az esetekben, ahol 2016. december 31. napját megelőzően első fokon a Pest Megyei Kormányhivatal járt el, és a fellebbezési eljárás még 2017. január 1. napján is folyamatban volt, a másodfokú határozatot is az első fokon eljáró Pest Megyei Kormányhivatal köteles meghozni, miközben a kormányhivatal feladat- és hatásköreit mind az elsőfokú, mind a másodfokú eljárásban a kormányhivalt vezető kormány megbízott gyakorolja.

- [28] 4.3. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése értelmében alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Intézményvédelmi kötelezettsége körében az állam viszonylag tág mérlegelési szabadsággal rendelkezik a megfelelő eljárásjogi keretek meghatározására, azonban nem alkothat olyan szabályokat, amelyek valamely Alaptörvényben biztosított jogot alaptörvény-ellenes módon korlátoznak [hasonlóan: 3086/2016. (IV. 26.) AB határozat, Indokolás [45]].
- [29] A környezetvédelmi tárgyú ügyekben az egyes hatásköri szabályok átalakításának kereteit és módját a Törvény határozta meg. A törvényjavaslathoz készült általános indokolás szerint az átalakításra az Alaptörvény XXIV. cikkére tekintettel került sor, melynek értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék, melynek megvalósítása és biztosítása a Kormánynak mint a közigazgatás legfőbb szervének a felelőssége az Alaptörvény 15. cikk (2) bekezdéséből következően. A közigazgatási hatáskörök racionalizálása egyszerre szolgálhatja az Alaptörvény XXIV. cikkének érvényesülését és „az állampolgárokhoz közeli és egyben költséghatékonyan működő, szolgáltató állam” megteremtését (lásd: Általános indokolás a T/11907. számú törvényjavaslathoz, 2016. szeptember).
- [30] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a közigazgatási hatáskörök racionalizálása, és egyben az állampolgárokhoz közeli és ugyanakkor költséghatékonyan működő szolgáltató állam megteremtésének célja adott esetben szükségessé teheti a közigazgatási hatáskörök felülvizsgálatát és a közigazgatási intézményrendszer átalakítását, mely átalakítás természetesen folyamatban lévő ügyekre is kihatással lehet. Abban az esetben, ha a Kormány valamely közigazgatási szerv megszüntetését határozza el, minden esetben szükséges rendelkezni arról, hogy a még folyamatban lévő egyes hatósági eljárásokban melyik szerv lépjen a megszűnő közigazgatási szerv helyébe.
- [31] A közigazgatási intézményrendszer átalakítása ugyanakkor még a folyamatban lévő ügyekben sem jelentheti azt, hogy ugyanaz a közigazgatási szerv legyen jogosult és egyben köteles a másodfokú eljárás lefolytatására, amely az elsőfokú határozatot meghozta, amennyiben nem biztosítható az adott közigazgatási szerven belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége. A Törvény 136. § (4) bekezdése maga is úgy fogalmaz, hogy a fellebbezésre hatáskörrel rendelkező szerv megszüntetése esetén főszabály szerint a folyamatban lévő fellebbezési eljárást a megszűnt szerv felügyeleti szervének kell lefolytatnia. Mindez egyben azt is jelenti, hogy a közigazgatási intézményrendszer átalakításakor még abban az esetben sem szükséges a fellebbezési eljárás lefolytatására ugyanazon szerv kijelölése, mint amely az elsőfokú határozatot hozta, ha a jogalkotó a fellebbezési eljárás lefolytatására eredetileg jogosult szerv megszüntetését határozza el.
- [32] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság külön is kiemeli: az eljárás idején hatályban lévő Ket. 42. §-a tartalmazza a kizárási okokat, a 43. § rendelkezései pedig azon eseteket veszi számba, amikor mégis fennáll valamilyen kizárási ok az eljáró személlyel vagy végső soron az eljáró hatósággal szemben. A Ket. 43. § (6) bekezdése értelmében „[h]a nincs kijelölhető másik, azonos hatáskörű hatóság, az a hatóság jár el, amelyikkel szemben kizárási ok áll fenn.” Miközben a Ket. [és ezzel egyezően a jelenleg hatályos, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 22–24. §-ai] szabályozzák azokat az eseteket, amikor az ügyben eljáró hatósággal szemben kizárási ok merül fel, ezen rendelkezések még kivételesen sem értelmezhetőek akként, hogy lehetőséget teremtenének a jogalkotó számára olyan szabályozás megalkotására, mely az egyébként kizárással érintett hatóság eljárását bizonyos esetekben kötelezően, főszabályként előírná. Ellenkezőleg: a Ket. (és az Ákr.) vonatkozó szabályai a jogalkalmazás során felmerülő kivételes, egyedi kizárási esetekre tartalmaznak az ügyfelek érdekeinek védelmében kötelezően alkalmazandó, garanciális jellegű eljárási szabályokat.
- [33] A támadott szabályozás a fentiek szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való joggal azáltal, hogy egyes, egyértelműen meghatározható fellebbezési eljárások esetében (nevezetesen azon környezetvédelmi tárgyú ügyekben, amelyekben 2016. december 31. napját másodfokon folyamatban volt a fellebbezési eljárás, és a jogalkotó a fellebbezés elbírálására abban az esetben is a Pest Megyei Kormányhivatalt jelölte ki, ha már első fokon is a Pest Megyei Kormányhivatal járt el) sem a más szervhez, sem az azonos szerv magasabb fórumához fordulás követelménye mint az állam jogorvoslathoz való jog biztosítására vonatkozó intézményvédelmi kötelezettségéből fakadó alapvető követelmény nem teljesül. Ennek nincs alkotmányos indoka, ezért a szabályozás arányosságának vizsgálhatósága fel sem merült [legutóbb hasonlóan: 14/2018. (IX. 27.) AB határozat, Indokolás [37]].
- [34] 5. Az Alkotmánybíróság végezetül rámutat: az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság és jogbiztonság elvéből következik mind a bírósági, mind a közigazgatási eljárások garanciális elemekkel védett működése. Mindez azt jelenti, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog sérelme adott esetben a B) cikk (1) bekezdése sérelmét is megvalósíthatja, amennyiben a szabályozás

egyúttal intézményes szintű problémát is jelent. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor az alaptörvény-ellenesség megállapítására és a támadott jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére tekintettel jelen eljárásban nem vizsgálta az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét állító indítványi elemet. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint ugyanis, ha az Alkotmánybíróság az indítvánnyal támadott jogszabályt vagy annak egy részét az Alaptörvény valamely rendelkezésébe ütközőnek minősíti, és ezért azt megsemmisíti, akkor a további alaptörvényi rendelkezés esetleges sérelmét a már megsemmisített jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben érdemben nem vizsgálja {18/2016. (X. 20.) AB határozat, Indokolás [21], 7/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [31]}.

- [35] 6. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy figyelemmel a kormányhivatalok szervezetére és működésére vonatkozó jogszabályi környezetre, a Korm. rendelet 43. § (1) bekezdése nyilvánvalóan ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével, melyre tekintettel az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezést megsemmisítette.
- [36] Az Abtv. 45. § (2) bekezdése alapján az alaptörvény-ellenes és megsemmisített jogszabályi rendelkezés a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban levő 27.K.32.645/2017. számú ügyben nem alkalmazható. A megsemmisítésre, illetőleg az elrendelt alkalmazási tilalomra tekintettel nincs alkotmányjogi akadálya annak, hogy az indítványozó adott esetben a bírói kezdeményezés alapját képező ügyben született határozatot tartalma szerint, a Ket. 100. § (1) bekezdés e) pontjának és (2) bekezdésének megfelelően bírálja el, azaz olyan, a fővárosi, illetőleg megyei kormányhivatal vezetője által első fokon meghozott, majd megváltoztatott, és így jogerőre emelkedett határozatként, amely ellen a fellebbezés lehetőségét a jogszabály nem biztosítja, és így bíróságon közvetlenül támadható.
- [37] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján elrendelte továbbá a megsemmisített jogszabályi rendelkezés általános alkalmazási tilalmát is valamennyi olyan folyamatban levő környezet- vagy természetvédelmi tárgyú ügyben, ahol az elsőfokú határozatot vagy végzést 2016. december 31. napját megelőzően a Pest Megyei Kormányhivatal hozta, a fellebbezési eljárás pedig 2017. január 1. napján folyamatban volt.
- [38] 7. A határozatot az Abtv. 44. § (1) bekezdésének első mondata alapján közzé kell tenni a Magyar Közlönyben.

Budapest, 2019. március 19.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/958/2018.

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [39] A határozat rendelkező részét támogatom, de az indokolás kiegészítését tartom szükségesnek a döntés jövőbeli precedensereje érdekében, mely véleményem szerint megköveteli a normatív alapjának pontosítását, és az így pontosított ratio decidendi (a „döntés rációja”) kiemelését az indokolás lezárásaként.
- [40] A jelen ügy hozadéka az Alaptörvény rendelkezéseinek konkretizálása terén álláspontom szerint a XXVIII. cikk (7) bekezdésben biztosított, jogorvoslathoz való jog bizonyos fokú kiterjesztését jelenti a közigazgatási szervezetrendszeren belüli – a bírósági felülvizsgálatot megelőző – fellebbezési jog tekintetében. Ezt a kiterjesztést és ennek ratio decidendiként való megfogalmazását tartalmazza az indokolás III. részének 2. pontja (Indokolás [16]–[19]). Ez némileg pontosított formában, megítélésem szerint a következőképpen adható meg:
- [41] Ha a jogalkotó valamely közigazgatási eljárásban biztosítja a közigazgatás rendszerén belüli fellebbezést, akkor ennek ki kell elégíteni az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdése szerinti jogorvoslati jog alapkövetelményeit. A jogorvoslati jog csak akkor érvényesül, ha biztosított a más szervhez vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulás lehetősége.
- [42] Álláspontom szerint egy-egy döntésünk precedensereje úgy biztosítható a legteljesebben, ha kerüljük a szinte minden ügyünkbe bevonható általános jellegű alapelvek és alaptörvényi deklarációk állandó ismételtetését, nem is beszélve arról, hogy sokszor még ezekhez aztán számtalan alkotmánybírói határozatot is odavonunk, és így a tényleges ügy eldöntésének indokolási anyaga kétszerese-háromszorosa lesz, melyben elvesz az a hozadék – az ügy normatív alapja, a ratio decidendi – melyet az adott ügyben létrehoztunk. Így a jelen esetben is a jogállamság elvéből levezetett jogbiztonságot kihagyhatónak tartom a ratio decidendi megfogalmazásából.
- [43] Emellett felmerül még, hogy az így lokalizált döntési ráció kiemelését milyen fokban biztosítsuk a határozataink indokolásában. Elég, ha a testületi vitában erre erősebb figyelem irányul a jövőben, és a mindenkori tervezet határozattá érlelésének folyamata a döntési ráció mind pontosabb megfogalmazását szolgálja majd, de máskülönben formailag nincs szükség ratio decidendi kiemelésére? Vagy ezzel szemben, ha már a jövőbeli precedenserő legalább olyan fontos sokszor az alkotmánybírói döntéseknél, mint a konkrét ügy eldöntése, akkor a jövőbeli döntések felé normatív erővel rendelkező döntési rációt érdemesnek tűnik külön is kiemelni? Megítélésem szerint ehhez a legcélszerűbbnek az indokolás lezárása tűnik, ahol kurzívval és vastagon szedve elkülönítve kerülne ez feltüntetésre.
- [44] Én tehát az utóbbi megoldást támogatom, mert ezzel mind a szélesebb közvélemény és a jogászság, mind a későbbi alkotmánybírói döntéshozatal számára tisztábban kiemelkedne az alkotmánybírói esetjog tartalma és terjedelme. Emellett ezzel lehetővé válna, hogy döntési gyakorlatunkban az utóbbi években keletkezett torzulást – az egyedi határozataink általános jellegű normatív határozatok felé eltolódását és ezzel ezekkel összekeveredését – megszüntessük. Ugyanis míg az Alaptörvény és az erre alapozott új alkotmánybírói törvény (Abtv.) hatálybalépését követően még engedelmeskedtünk az Abtv. 70. § (2) bekezdésben [Ügyrend 69. § (2) bekezdése] foglalt követelménynek az egyedi határozatokat meghaladó normatívák elkülönített általános határozatokba foglalása terén (belső szóhasználatban: teljes ülési állásfoglalás), addig az utóbbi években már elvetettük ezt az elkülönítést. Fokozatosan az a helyzet jött létre, hogy az egyedi ügyektől teljesen elszakadó normatív megállapításokat is aggály nélkül beletesszük az egyedi döntéseink indokolásába, és ez néha eléri az alaptörvény-kiegészítő általánosságú normatív megállapítások lefektetését is. A most felvetett döntési rációra koncentrált döntéshozatali folyamat felé eltolódás sürgetése ezt a torzulást is meg tudná szüntetni a jövőben, és ehhez alkalmasabb lenne a fent jelzett alternatívák közül a döntési rációnak az indokolás lezárásaként való elkülönített kiemelése.

Budapest, 2019. március 19.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

**Az Alkotmánybíróság 13/2019. (IV. 8.) AB határozata
a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.129/2015/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és
megsemmisítésére irányuló indítvány elutasításáról**

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Pokol Béla* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával és *dr. Stumpf István* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.129/2015/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.129/2015/6. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 34.P.24547/2014/4. számú, a Fővárosi Ítéltábla ítéletével helybenhagyott ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a felperes indítványozó 2014. június 2-án az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 28. § (1) bekezdése alapján adatigénylést terjesztett elő a Kúrián (a továbbiakban: alperes). Az indítványozó adatigénylésében (a Fővárosi Törvényszék 34.P.24547/2014/4. számú ítéletében megállapított tényállás szerint) az alperestől kérte, hogy „küldjék meg számára a bíróság előtt folyamatban lévő polgári peres eljárások listáját, melyekben mind a felperesek, mind pedig az alperesek jogi személyek és az eljárás legalább hét éve tart. Kérte, hogy küldjék meg számára a felek pontos elnevezését és az ügyszámokat, valamint azt, hogy a keresetlevél mikor érkezett meg a bírósághoz. Ezt meghaladóan kérte, hogy küldjék meg számára a bíróság előtt folyamatban lévő azon polgári peres eljárások listáját, melyekben a peres felek nem jogi személyek és az eljárás legalább hét éve tart. Ezekben az esetekben csak az ügyszámokra, valamint arra a közérdekű információra tartott igényt, hogy a keresetlevél mikor érkezett meg a bírósághoz. A felperes levelében tájékoztatta az alperest, hogy az adatokra tudományos munkához van szüksége, cikket ír a Magyarországon folyó, elhúzódó polgári peres eljárások és a tisztességes eljáráshoz való jog kapcsolatáról.”
- [3] Az alperes elnöke 2014. június 25-én kelt válaszában arról tájékoztatta az indítványozót, hogy „a Kúria lajstromában csak az ügy Kúriára érkezésének időpontja szerepel, a lajstrom az előzményi ügyek adatait, illetve az ún. minősített érkezés napját nem tartalmazza. Ennek folytán a jelenleg használt informatikai alkalmazással nem gyűjthetők le az adatok arra vonatkozóan, hogy a Kúrián folyamatban lévő ügyekben a keresetlevél mikor érkezett az első fokon eljáró bírósághoz.”
- [4] Az adatigénylés teljesítésének elmulasztása miatt, ennek bírósági felülvizsgálata iránt az indítványozó pert indított. Keresetét az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék elutasította. Ezt követően a Fővárosi Ítéltábla (a továbbiakban: bíróság) – az indítványozó fellebbezése alapján eljárva – az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [5] A bíróság egyrészt az ügyszámok, az érkezési időpontok vonatkozásában és a jogi személy peres felek nevét illetően azt állapította meg, hogy „[e]zek az információk egy ideig az alperes birtokában vannak, mivel a Kúrián folyamatban lévő eljárások esetében a teljes, első- és másodfokú iratanyag felterjesztésre kerül”. Ezért „az Infotv. 3. § 10. pontja szerinti adatkezelés az alperes részéről a kért adatok tekintetében a tárolással megvalósult, függetlenül attól, hogy a kérelem szerinti valamennyi adat rögzítésére vagy rendszerezésére hol került sor”. A bíróság rámutatott arra is, hogy a kért adatok közül a keresetlevél benyújtásának az időpontját a Kúria nyilvántartásaiban nem rögzítik.
- [6] A bíróság ezt követően azzal érvelt, hogy az „akta egyedi ügyszáma azonban sem természetes, sem jogi személyek esetében nem tekinthető az Infotv. 3. § 5. pontjában meghatározott fogalom szerint közérdekű adatnak, mert csak technikailag azonosítja az iratot, a közfeladatról információt nem tartalmaz. A jogi személy peres felek neve nem a bíróság közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, és ez az adat – az ügyszámmal azonosan – nem áll

kapcsolatban a bíróság közfeladatával, közpénzzel való gazdálkodásával, és a szakmai tevékenységére, illetve annak eredményességére is kiterjedő értékelésére nem vonatkoztatható. Ezért az ügyszámok, illetve a jogi személy felek nevét érintő információk megismerésére nem alkalmazható az Infotv. 26. § (1) bekezdése, így a kért összesítésben nem igényelhető adat a pertartamra vonatkozóan.” (Lásd a Fővárosi Ítéletábrla 8.Pf.20.129/2015/6. számú ítéletét.) A támadott bírósági ítélet szerint tehát a kért információk az alperesnél – legalábbis meghatározott ideig – fizikailag fellelhetők (szerepelnek vagy az elektronikus nyilvántartásban, vagy az alsóbb fokú bíróságok által felterjesztett iratanyagban), azok azonban részben – az ügyszám és a peres felek neve vonatkozásában – nem minősülnek közérdekű adatnak vagy közérdekből nyilvános személyes adatnak.

- [7] Másrészt az adatigénylés a bíróság álláspontja szerint azért sem volt teljesíthető, mert a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) irat-betekintési szabályai [régii Pp. 119. § (1) és (3) bekezdései] alapján a kért felvilágosítást csak a törvényben meghatározott személyeknek lehetne megadni.
- [8] Harmadrészt pedig a bíróság rögzítette, hogy a kúriai lajstromban az eredeti érkezési idő nem kerül rögzítésre, ezért informatikai úton nem választhatók ki a hét éven túl folyamatban lévő ügyek. Azonban a „kért formában nem létező adatsor előállítására, az adatok összegyűjtésére és rendszerezésére”, ha az számottevő nehézséget eredményez, az adatkezelő a bírói gyakorlat alapján nem kötelezhető. Márpedig a hét éven túli ügyek kiválasztásához minden felterjesztett aktát egyenként át kellene vizsgálni, és a kért adatokat táblázatos formában rendszerezni, ami „nyilvánvalóan számottevő, a működés eredményességét érintő nehézséget jelent”. (Lásd a Fővárosi Ítéletábrla 8.Pf.20.129/2015/6. számú ítéletét.)
- [9] Az indítványozó a jogerős ítélettel szemben, illetve a jogerős ítélet által helybenhagyott elsőfokú ítélettel szemben terjesztette elő az alkotmányjogi panaszát.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében foglalt közérdekű adatok megismeréséhez való jogot, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által biztosított tisztességes eljáráshoz való jogot.
- [11] Az indítványozó a közérdekű adatok megismeréséhez való jog indokolatlan korlátozásának tartotta többek között azt, hogy a támadott ítéletek „nem jelölték meg a korlátozásnak alkotmányosan értékelhető célját”. Az indítványozó indokolatlan korlátozásnak vélte azt a jogértelmezést, miszerint az adatigénylésben kért adatok megismerését azért nem biztosították számára, mert ennél fogva az indítványozó az Infotv.-vel ellentétesen a polgári peres és nemperes ügyekre vonatkozó adatok adatkezelőjévé válna. A közérdekű adatok megismeréséhez való jog indokolatlan korlátozását állította továbbá annak kapcsán, hogy a támadott ítéletek szerint a bírósági ügyek ügyszáma nem minősül közérdekű adatnak. Indokolatlan alapjog-korlátozást látott abban is, hogy a jogi személyek elnevezését a támadott ítéletek szerint azért nem ismerhette meg, mert azok nem az alperesnél keletkező adatok.
- [12] Az indítványozó a fair, méltányos eljáráshoz való jogba ütközönek tartotta, hogy a támadott ítéletek olyan indokolást tartalmaztak, amely érvelés „egyik fél előadásában sem szerepelt”. Az indítványozó azonban konkrétan nem ismertette, hogy a támadott ítéletek indokolásának konkrétan mely részét kifogásolja ezen az alapon.
- [13] Az Alkotmánybíróság beszerezte a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: NAIH) elnökének véleményét.

II.

- [14] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:
 „VI. cikk (3) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.”
 „XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”
- [15] 2. Az Infotv. érintett rendelkezései:
 „3. § E törvény alkalmazása során:
 [...]”
 5. *közérdekű adat*: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így

különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat;

6. *közérdekből nyilvános adat*: a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli;

[...]

10. *adatkezelés*: az alkalmazott eljárástól függetlenül az adaton végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adat további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérnyomat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése;

[...]"

„5. § (4) Kizárólag állami vagy önkormányzati szerv kezelheti az állam bűncselekmények megelőzésére és üldözésére irányuló, valamint közigazgatási és igazságszolgáltatási feladatainak ellátása céljából kezelt bünygi személyes adatokat, valamint a szabálysértési, a polgári peres és nemperes ügyekre vonatkozó adatokat tartalmazó nyilvántartásokat.”

„26. § (1) Az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek (a továbbiakban együtt: közfeladatot ellátó szerv) lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot – az e törvényben meghatározott kivételekkel – erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse.

(2) Közérdekből nyilvános adat a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy neve, feladatköre, munkaköre, vezetői megbízása, a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adata, valamint azok a személyes adatai, amelyek megismerhetőségét törvény előírja. A közérdekből nyilvános személyes adatok a célhoz kötött adatkezelés elvének tiszteletben tartásával terjeszthetők. A közérdekből nyilvános személyes adatok honlapon történő közzétételére az 1. melléklet és a közfeladatot ellátó személy jogállására vonatkozó külön törvény rendelkezései irányadók.”

„29. § [...] (2) Ha az adatigénylés jelentős terjedelmű, illetve nagyszámú adatra vonatkozik, vagy az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, az (1) bekezdésben meghatározott határidő egy alkalommal 15 nappal meghosszabbítható. Erről az igénylőt az igény beérkezését követő 15 napon belül tájékoztatni kell.

[...]

(3) Az adatokat tartalmazó dokumentumról vagy dokumentumrészről, annak tárolási módjától függetlenül az igénylő másolatot kaphat. Az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az adatigénylés teljesítéséért – az azzal kapcsolatban felmerült költség mértékéig terjedően – költségtérítést állapíthat meg, amelynek összegéről az igénylőt az igény teljesítését megelőzően tájékoztatni kell.

[...]

(4) Ha az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, vagy az a dokumentum vagy dokumentumrész, amelyről az igénylő másolatot igényelt, jelentős terjedelmű, illetve a költségtérítés mértéke meghaladja a kormányrendeletben meghatározott összeget, az adatigénylést a költségtérítésnek az igénylő általi megfizetését követő 15 napon belül kell teljesíteni. Arról, hogy az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, illetve a másolatként igényelt dokumentum vagy dokumentumrész jelentős terjedelmű, továbbá a költségtérítés mértékéről, valamint az adatigénylés teljesítésének a másolatkészítést nem igénylő lehetőségeiről az igénylőt az igény beérkezését követő 15 napon belül tájékoztatni kell.

(5) A költségtérítés mértékének meghatározása során az alábbi költségelemek vehetők figyelembe:

[...]

c) ha az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, az adatigénylés teljesítésével összefüggő munkaerő-ráfordítás költsége.”

III.

- [16] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára megállapított kritériumoknak, és arra a következtetésre jutott, hogy a panasz a törvényben foglalt formai és tartalmi feltételeknek eleget tesz.
- [17] Utalni kell e körben egyrészt arra, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmet is előterjesztett az alkotmányjogi panasszal párhuzamosan. A Kúria Pfv.IV.21.579/2015/4. számú ítéletével a jogerős ítélet hatályában fenntartotta, e döntést azonban az indítványozó nem támadta. A jogerős ítélet felülvizsgálatára irányuló panasz benyújtásakor hatályos Ügyrend alapján az alkotmányjogi panasz előterjeszhető volt az indítványozó felülvizsgálati kérelmének elbírálását megelőzően is.
- [18] Az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltétellel összefüggésben másrészt hangsúlyozandó, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez való jog sérelmét állító indítvány alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéseket vet fel, s ezek az adatigénylés elutasítása tárgyában hozott bírói ítéletek érdemét érintik. Az indítvány alapján vizsgálandó, hogy az a bírói jogértelmezés, amely szerint a kért adatok (bírói ügyszámok, jogi személy peres felek elnevezése) nem minősülnek közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatnak, s így nem ismerhetők meg, alkotmányellenesen korlátozza-e az alapjoggyakorlást. Vizsgálandó továbbá annak a bírói jogértelmezésnek az alkotmányossága, amely szempontként értékeli, hogy a kért adatok a közfeladatot ellátó szerv nyilvántartásában szerepelnek-e azon túlmenően, hogy a kért adatokat a közfeladatot ellátó szerv kezeli-e. Végül vizsgálandó az is, hogy a bíróság az adatkezelő törvényi fogalmát az adatigénylőre alkalmazta, s erre tekintettel korlátozta az adatnyilvánosságot. Az indítvány alapján tehát az Alkotmánybíróságnak a bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség tárgyában kell döntenie, hiszen a sérelmezett bírói jogértelmezés, ami miatt az indítványozó az alaptörvény-ellenesség megállapítását kérte, a támadott ítéletek lényeges, központi elemét képezi.
- [19] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt befogadta.
- [20] Megjegyzendő: az indítvány befogadását követően, 2018. június 29-én hatályba lépett Magyarország Alaptörvényének hetedik módosítása, amely változatlan szöveggel az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdéséből a (3) bekezdésbe helyezte át a közérdekű adatok megismeréséhez való jogot.

IV.

- [21] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [22] 1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a felperes összességében olyan polgári peres ügyek adatainak – ezen belül a jogi személy peres felek megnevezésének, a keresetindítás időpontjának, valamint a peres ügyiratszámoknak – a birtokába kívánt jutni az eljárások felülvizsgálati szakaszában, amelyek hét év vagy annál hosszabb ideje voltak folyamatban az adatkérés idején.
- [23] Az Alkotmánybíróság elsődlegesen összefoglalta a jelen ügyben releváns gyakorlatát, ezen belül kitért az alapjogi jogviszony egyes elemeire (a jogviszony tartalma, ezen belül az Infotv.-ben használt fogalomkészlet tartalma, a jogviszony jogosultja és kötelezettje, valamint tárgya), ezt követően pedig az V. pontban megvizsgálta az alkotmányjogi panaszban foglalt megalapozottságát.
- [24] 2. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett VI. cikk (3) bekezdése – az Alaptörvény hetedik módosításának 2018. június 29-én történő hatálybalépéséig a VI. cikk (2) bekezdése – alapvető jogként garantálja a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogot. Az alkotmányjogi panasz vizsgálata során az Alkotmánybíróság ezért először áttekintette az információs szabadság alkotmánybírói gyakorlatban érvényesülő felfogását, bemutatva az alapjog jelen ügy szempontjából releváns tartalmát. Az Alkotmánybíróság ebben a körben – mivel gyakorlata szerint „az alapjogok érvényesülésének minimális mércéjeként fogadja el a nemzetközi jogvédelmi mechanizmusok által biztosított jogvédelmi szintet” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [33], vö. még 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [28]} – figyelemmel volt az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4. napján aláírt Egyezmény alapján az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) által kialakított értelmezési keretre. Ezt követően került sor annak a vizsgálatára, hogy a konkrét ügyben eljáró bíróság a támadott ítélet meghozatala során tekintettel volt-e az alapjogvédelmi szempontokra, avagy döntése az információs szabadság alaptörvény-ellenes korlátozását valósította-e meg.

- [25] Az Alkotmánybíróság ebben a körben emlékeztet arra, hogy – Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása (2013. március 25.) hatálybalépését követően, az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezések 5. pontja kapcsán a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában rögzített szempontokat figyelembe véve – már több határozatában megállapította: az Alaptörvény az alapjog szinte változtatás nélküli átvételével a korábbi alkotmánybírói gyakorlat által kimunkált elvi tételek fenntartása mellett döntött {21/2013. (VII. 19.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), Indokolás [38]; 2/2014. (I. 21.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.), Indokolás [16]; 5/2014. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [26]; 3038/2014. (III. 13.) AB határozat, Indokolás [17]; 25/2014. (VII. 22.) AB határozat (a továbbiakban: Abh3.), Indokolás [27]; 29/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [32]; 3026/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [17]; 4/2015. (II. 13.) AB határozat, Indokolás [25]; 6/2016. (III. 11.) AB határozat, Indokolás [22]; 8/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [42]–[43]; 3252/2016. (XII. 6.) AB határozat (a továbbiakban: Abh4.), Indokolás [24]; 3077/2017. (IV. 28.) AB határozat (a továbbiakban: Abh5.), Indokolás [20]}.
- [26] Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése alapján az alapjog érvényesülését az Infotv. biztosítja. Az Infotv.-t az Országgyűlés az információszabadság (és az információs önrendelkezési jog) biztosítása érdekében, az Alaptörvény végrehajtására, az Alaptörvény VI. cikke alapján alkotta. Az Infotv.-ben jelentős részben a 2012. január 1-je előtt született, az Alkotmánybíróságnak az Alkotmány megfelelő rendelkezéseire fűzött határozataiban kifejtett elvek jelennek meg (Abh2., Indokolás [16]; Abh3., Indokolás [32]).
- [27] 3. A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog (összefoglaló néven: az információszabadság) az Alkotmánybíróság következetesen érvényesített gyakorlata szerint „az informáltsághoz való jogot, az információk megszerzésének szabadságát és állami elismerését, továbbá biztosítását jelenti”, ami azért lényeges, mert az „információkhoz való hozzáférhetőség, az információk szabad áramlása különösen a közhatalom és az állam szervei tevékenységének átláthatósága körében alapvető jelentőségű” [34/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 177, 185.].
- [28] 3.1. Az információszabadság és az azon alapuló alapjogi jogviszony tartalma kötelezettséget teremt a közfeladatot ellátó szervek és személyek számára, hogy bizonyos, a közfeladataikkal összefüggésbe hozható, illetve azt jellemző adatokat proaktív módon nyilvánosságra hozzanak, vagy igény esetén hozzáférhetővé tegyenek. Másrészt pedig a közösség minden tagját megilleti a jog ezen adatok megismerésére és terjesztésére.
- [29] Mindezek mögött alapvetően két, egymással összefüggő indok áll: egyrészt a közhatalom működéséről való tájékozott véleményformálás feltételeinek a megteremtése, másrészt a demokratikus és hatékony működés külső kontrollja és ösztönzése.
- [30] Az állam működéséről való tájékozott véleményformálás elengedhetetlen a hatalomgyakorlók tevékenységének megítéléséhez és számonkéréséhez, a közhatalmi döntéshozatalra, a közügyek intézésére gyakorolt állampolgári ellenőrzés és befolyás gyakorlásához, tágabb értelemben a közügyekhez kapcsolódó nyilvános, tényeken alapuló diskurzus kialakulásához. Ez az érvelés tükröződik egyebekben az EJEB gyakorlatában is, amikor azt hangsúlyozza, hogy a „közérdek olyan kérdésekre vonatkozik, amelyek olyan mértékben érintik a nagyközönséget, hogy az jogosan érdeklődhet irántuk, megragadják a nyilvánosság figyelmét, vagy jelentős mértékben foglalkoztatják az embereket, különösen ha a polgárok jólétét vagy a közösség életét érintik” {Magyar Helsinki Bizottság kontra Magyarország [GC] (18030/11), 2016. november 8., 161–162. bekezdés}.
- [31] Alkotmányjogi értelemben a véleménynyilvánítás szabadsága tekinthető az ún. kommunikációs jogok „anyajogának”, az információszabadság pedig a kommunikációs alapjogok egyik nevesített joga. A két jog kapcsolata magától értetődő: a tájékozott véleménynyilvánítás feltételezi a közérdekű információkhoz való hozzáférést, az információszabadság „gyakran előkérdése és feltétele a szabad véleménynyilvánításhoz való jog gyakorolhatóságának” [34/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 177, 185.], hiszen a kellő informáltság, a tények ismerete a szólásszabadság egyik feltétele [50/2003. (XI. 5.) AB határozat (ABH 2003, 566, 576.)]. Pontosabban írható le a két jog kapcsolata, ha az információszabadság két elemét – az információhoz való hozzáférést és annak terjesztését – külön kezeljük. Az információhoz való hozzáférés, a közérdekű információ megismerésének joga alapvetően megelőzi és elősegíti a véleményalkotást, a közérdekű adat terjesztésének a joga azonban lényegében már a véleménynyilvánítási jog részeként értékelhető.
- [32] Az információszabadság nem az érintett szervek hatékony működésének a kárára érvényesül, hanem elvileg éppen ellenkezőleg: bár a transzparencia biztosítása adott esetben idővel, munkaerő-forrás igénybevételével és költséggel járhat, ugyanakkor ez valójában a demokratikus és hatékony működés egyik biztosítéka. Az ugyanis, hogy a közfeladat ellátásával kapcsolatos adatok eleve nyilvánosak vagy igény esetén hozzáférhetőek, a működés társadalmi ellenőrzésének egyik eszköze, és ezáltal a hatékony(abb) működés egyik garanciája is.

- [33] Az információszabadság tehát az egyik nevesített kommunikációs alapjog, amelynek az alapjogok rendszerében a véleménynyilvánítási joggal való összefüggése miatt kitüntetett szerepe van, és ahogy a véleménynyilvánítási jognak, úgy az információszabadsághoz való jognak is kevés más joggal szemben kell engednie {30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 170–171. és 178., Abh1., Indokolás [39]}. Ennek a követelménynek mind a jogi szabályozásban, mind pedig a gyakorlatban tükröződnie kell, és az Alkotmánybíróság is ennek figyelembevételével alakítja a gyakorlatát.
- [34] A közérdekű adatokat illetően a nyilvánosság-elv főszabályként való „érvényesüléséhez szükséges, hogy az arra köteles adatkezelő a közérdekű adatok megismerését – proaktív módon, illetve adatigénylés alapján – biztosítsa” (Abh.1, Indokolás [35]).
- [35] Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság az Abh4.-ben rámutatott a következőkre: „Az Alaptörvényben rögzített alapvető jognak tehát a közérdekű adatok megismerésére irányuló adatigénylés útján lehet érvényt szerezni (már amennyiben a közérdekű adatok proaktív közzétételére nem kerül sor). Az adatigénylés jogosítványa nélkül a közérdekű adatok megismeréséhez való jog valódi alanyi jogot nem is tudna jelenteni. Az alapvető jog biztosításával ezért elválaszthatatlanul összefonódik az adatigénylés lehetőségének, illetve az adatigény teljesítésének megfelelő biztosítása” (Indokolás [25]).
- [36] 3.2. A bírói igazságszolgáltatás mint különálló hatalmi ág szervei tevékenységének a nyilvánossága alapvetően nem különbözik más, közpénzből finanszírozott szervezet működésének a nyilvánosságától.
- [37] Markáns eltérés – más állami szervekhez képest – a főtevékenység, azaz a bírói ítélekezéshez kapcsolódó adatok nyilvánossága tekintetében áll fenn. A bírói döntések – és az ezzel összefüggő adatok transzparenciája –, a bírói ítélező munka kontrollja ugyanis főszabály szerint a felek számára biztosítandó, ennél tágabb körben elsődlegesen a tárgyalások és az ítélethirdetés nyilvánosságán keresztül valósulhat meg {vö. 3171/2017. (VII. 14.) AB határozat, Indokolás [54] és [66]}. A bírói ítélekezés kapcsán ugyanis figyelembe kell venni, hogy a döntések természetes és más személyek jogait és kötelezettségeit, egymással való viszonyát rendezik, tehát a döntések egyszerre tartalmaz(hat)nak személyes adatokat, valamint közérdekű (közérdekből nyilvános) adatokat. „Ezzel összefüggésben mindenekelőtt rögzíteni kell, hogy ebben a körben lényegesen különbözőek azok a szempontok, amelyek a hozzáférés jogosultságának szabályozását és értelmezését meghatározzák. A bírósági eljárások alanyai és érintettjei egy zárt kört jelentenek, aminek következtében a személyes adatvédelemnek a közérdekű adatokhoz való hozzáférés jogával szembeni korlátozó funkciója megnövekedett, adott esetben, – így különösen egyes polgári eljárásokban, elsősorban a személyállapoti perekben – azt kizáró szerephez jut. Ugyancsak fokozott jelentősége lehet a bírósági eljárásokat illetően annak a követelménynek, hogy a közérdekű adatokhoz való hozzáférés jogosultságának visszaélésszerű gyakorlása ne eredményezhessen olyan helyzetet, amely a bíróságok alaptevékenységének ellátását veszélyeztetheti, vagy jelentősen elnehezíti” {3056/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [14], vö. még: Indokolás [7]–[10]}.
- [38] Még tágabbra nyitva a nyilvánosság körét megállapítható ugyanakkor, hogy a bírói ítélekezés mint közfeladat, a szolgáltató állami funkció gyakorlása jelentős mértékben foglalkoztatja az embereket, érinti a polgárok jólétét vagy a közösség életét. Ezért ebben a körben az egyes bírósági szinteken, vagy egy-egy bíróságon folyó ítélező munkát, emellett a bírói igazságszolgáltatás működését egészében jellemző adatok értelemszerűen közérdekűnek minősülnek {vö. 3056/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [15], 873/B/2008. AB határozat, ABH 2011, 1826, 879/E/2004. AB határozat, ABH 2011, 1478.}.
- [39] A bírói igazságszolgáltatás működésének nyilvánosságával kapcsolatosan hasonlóképpen foglalt állást a NAIH a jelen ügyben adott véleményében (lásd NAIH állásfoglalás 4–5. oldala).
- [40] 4. A nyilvános (közérdekű) adatok körét – az információszabadság tárgyát – illetően szükséges kiemelni, hogy az Alaptörvény értelmében az adatnyilvánosság a közérdekű adatokra vonatkozik, de az Alaptörvény – a 39. cikk (2) bekezdését kivéve – nem határozza meg, hogy mely adatok tartoznak ebbe a körbe. Ezért az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésének alkotmányos rendeltetésével, valamint a demokratikus társadalomban betöltött funkciójával összhangban, az Infotv. vonatkozó rendelkezései alapulvételével szokásos az érintett adatkört behatárolni. Tehát adatigénylés esetében az Infotv. 3. § 5. és 6. pontjának értelmezésére és megfelelő alkalmazására van szükség. Ez jogalkalmazói tevékenység, amely bírói felülvizsgálat tárgya lehet, de – szűk körben – alkotmánybírósági kontroll alá veendő.
- [41] Az Alkotmánybíróság az Abh5.-ben megállapította, hogy „[a]z Alkotmánybíróság a közérdekű adatok megismeréséhez való jog korlátozását érintő ügyben a támadott bírói döntést kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálja felül. A bírói döntés alkotmányossági felülvizsgálata során így nem foglal állást arról, hogy az alapul fekvő ügyben kiadni kért konkrét adatok közérdekű, közérdekből nyilvános adatnak minősülnek-e vagy

sem. Ez ugyanis az Infotv. 3. § 5. és 6. pontja, vagyis a közérdekű adat, illetve a közérdekből nyilvános adat törvényi fogalmának alkalmazását igénylő jogalkalmazói feladat, amire jogvita esetén a bíróság hivatott” (Indokolás [27]). Ugyanakkor az „Infotv. 3. § 5. és 6. pontja szerinti adatokat (közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adat) illetően nem vitatott, hogy ezen adatok megismerésének biztosítása az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésébe foglalt alapjog érvényesülését szolgálja. Épp ezért abban az esetben, amikor megállapítható, hogy a jogalkalmazó jogértelmezés útján leszűkíti az előbbi – az Infotv. 3. § 5. és 6. pontja szerinti közérdekű, illetve közérdekből nyilvános – adatok körét (az Infotv.-ben nem szabályozott további feltételek figyelembe vételével), s ilyen módon indokolatlanul korlátozza az információszabadság érvényesülését, e jogértelmezés az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése szerinti alapjog sérelmére vezet” (Indokolás [30]).

- [42] A közérdekű adat tartalmába a bírói gyakorlat – egyezően az Infotv. 3. § 5. és 6. pontja szerinti megfogalmazással – beleérti nem csak a közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő, hanem mindazon adatot, amely nem esik a személyes adat fogalmi körébe és amely a közfeladatot ellátó szerv vagy személy tevékenységére vonatkozik vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett. Ez a megközelítés párhuzamba állítható az Alkotmánybíróság fentiekben részletezett gyakorlatával: az információszabadság jogának lényege, funkciója a közfeladatot ellátó szerv vagy személy közfeladatai teljesítésének az ebbe a körbe tartozó adatok nyilvánosságán keresztüli kontrollja. Ezen adatok ismeretében lehetséges egyrészt a közhatalom működéséről való tájékozott véleményformálás megteremtése, másrészt a demokratikus és hatékony működés külső kontrollja és ösztönzése.
- [43] 5. Az információszabadság érvényesülése szempontjából a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok körének meghatározása mellett az adatkezelés fogalmának az értelmezése is alapvető jelentőségű. Ez gyakran – mint jelen ügyben is – a közfeladat ellátása körébe tartozó adatok rendelkezésre állásának az új adat(sor) előállításától való elhatárolását kívánja meg.
- [44] Az adatkezelés tényének fennállásáról dönteni alapvetően jogalkalmazói feladat, és „az Alaptörvény az Alkotmánybíróság számára nem biztosít vizsgálati lehetőséget ahhoz, hogy a jogalkalmazó az adott, konkrét ügyben helytállóan értékelte-e a bizonyítékokat, illetve a mérlegelésének eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, illetve ennek során a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban kizárólag a jogalkalmazó számára fenntartott feladat” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]}. Ugyanakkor „[a]z Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz alapján folytatott eljárásokban elsősorban jogvédelmi szerepe van, mert az Abtv. 26–27. §§ rendelkezései értelmében az a feladata, hogy az Alaptörvényben elismert alapjogoknak ténylegesen érvényt szerezzen. Ebből következően az Alkotmánybíróság feladatához tartozik annak megválaszolása is, hogy egy adott jogszabály mely jogalkalmazói értelmezése találkozik az Alaptörvényben elismert jogokban rejlő egyes követelményekkel” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]}.
- [45] Ebből következően az Alkotmánybíróság megadhatja azokat a szempontokat, amelyeket az adatkezelés fogalmának az információszabadság alkotmányos védelmét garantáló értelmezésekor figyelembe kell venni.
- [46] 5.1. Amennyiben az információ létezik, közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatnak minősül (Infotv. 3. § 5. és 6. pont a fenti tartalommal) és a kérelmező azt kezeli (gyűjti, felveszi, rögzíti, rendszerezi, tárolja stb., lásd Infotv. 3. § 10. pont), továbbá az adat azonnal elérhető, „készen és rendelkezésre áll” [vö. EJB, Társaság a Szabadságjogokért kontra Magyarország (37374/05.), 2009. április 14., 36. bekezdés], az adatközlés kötelezettsége nyilvánvalóan fennáll, és nem is vitatott.
- [47] Előfordul azonban, hogy az adat nem áll közvetlenül rendelkezésre, mert az adatot ki kell keresni, vagy az adatigény egyszerre több adatra (ún. adatsorra, adatösszességre) irányul. Az adat(ok) megtalálása ilyenkor kifejezett keresési, meghatározott szempontok szerinti válogatási, esetleg rendszerezési tevékenységet jelent.
- [48] Elektronikus, számítógépes adatnyilvántartás esetében ez általában nem jelent problémát: az adat kikeresése vagy több adat esetében az adatsor létrehozása elektronikus úton történik és nem jelent jelentős munkaterhet. Az adatkezelő így annak ellenére, hogy ténylegesen felkutatja és rendszerezi a kért adatokat, úgy érzékeli, hogy az információ „készen és rendelkezésre áll”.
- [49] Kétség jellemzően akkor merül fel, amikor nem lehetséges elektronikus úton – adatbázisból, lajstromból, statisztikai nyilvántartásból stb. – elvégezni a műveletet, illetve a kérelem teljesítése túlmutat egy egyszerű műveleten (például a másolat készítésén vagy az elektronikus adatlekérdezésen). Ezek a teljesíthető, de a kérés tartalmától függően eltérő munkaigényű adatigénylések. Jellemzően ilyen, amikor az igényelt adat(ok) kiadásához nagyszámú adathordozó vagy adatbázis áttekintése és a kért adatok – elektronikus úton nem, csupán hagyományos, papíralapú kereséssel elvégezhető – leválogatása szükséges [vö. az Infotv. 29. § (4) bekezdését megállapító 2015. évi CXXIX. törvény javaslatának indokolása].

- [50] Az Alkotmánybíróság a munkaterhet jelentő adatigénylésekkel kapcsolatban hangsúlyozza a következőket.
- [51] Elsődlegesen az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése megköveteli, hogy az e cikkben biztosított jog gyakorlatilag érvényesíthető legyen, és az adatkezelő ne gördítsen akadályokat a közérdekű adatok megismerése elé. A közérdekű adatok megismerésének a biztosítása az adatkezelők egyik alapvető, alkotmányos feladata, és „[a]z alapjog védelmére irányuló intézményvédelmi kötelességük alapján [...] a közérdekű adatokat kezelő szervezeteknek aktív magatartást kell tanúsítaniuk, kötelesek a közérdekű adatokhoz való hozzáférést garantálni” (Abh1., Indokolás [63]), tehát az „adatkezelő szerv az alapjog biztosítása érdekében éppenséggel tevőleges magatartásra kötelezett” (Abh1., Indokolás [64]).
- [52] Másodrészt az alapjogból eredő adatigény teljesítésére vonatkozó kötelezettség, illetve az adatigénylő oldalán az adathozzáférési jogosultság szempontjából irreleváns, hogy „a közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat kezelő szerv által létrehozott adatbázisban (adattárban, nyilvántartó rendszerben, lajstromban, kartotékban, stb.) is szerepelnek-e az általa kezelt adatok” (Abh4., Indokolás [32]–[33]).
- [53] Következésképpen az adatigény nem tagadható meg arra hivatkozással, hogy a kért adat közvetlenül – pl. elektronikusan – nem áll rendelkezésre, és az egyébként rögzített adat hozzáférhetővé tételéhez idővel és/vagy költséggel járó többletmunkára van szükség.
- [54] Az, hogy „az adatigénylés jelentős terjedelmű, illetve nagyszámú adatra vonatkozik, vagy az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár”, a hatályos Infotv. szabályai szerint sem elutasítási ok (a lehetséges elutasítási okok tekintetében lásd elsősorban Infotv. 27. és 30. §), csak az adatigénylés teljesítésének módját, valamint a költségszámítást befolyásoló tényező [Infotv. 29. § (2)–(5) bekezdései]. Ezt támasztja alá a közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségtérítés mértékéről szóló 301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése is, amely szerint az adatigénylés teljesítésével összefüggő munkaerő-ráfordításként egyebek mellett az igényelt adat felkutatásához, összesítéséhez és rendszerezéséhez szükséges időtartam vehető figyelembe.
- [55] Amennyiben tehát az adatigénylés létező és kezelt (rögzített) adatok kigyűjtésére, meghatározott szempont szerinti kiválogatására és például táblázatba rendezésére vonatkozik, a kérelem alapvetően nem tagadható meg. A kérelmet a rögzítés formájától és attól függetlenül, hogy az adatot esetleg az adatkezelő nyilvántartásainak és/vagy az adatkezelő által tárolt iratoknak az áttekintése útján ki kell keresni, főszabály szerint teljesíteni kell. (Hasonlóan ahhoz, hogy az adatkezelő nem tagadhatja meg az adatigény teljesítését azon az alapon, hogy „az az általa kezelt dokumentum átvizsgálását, s a benne található nyilvános adatoknak a nem nyilvános adatoktól való elkülönítését igényelné.” Abh1., Indokolás [64]).
- [56] Harmadrészt a közérdekű adatok nyilvánosságának korlátozása akkor fogadható el alkotmányosan indokoltnak, ha azt más alapjog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme kényszerítően indokolja, illetve elkerülhetetlenül szükségessé teszi [Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés]. Az állami szervek zavartalan működésének, a feladat-ellátás feltételeinek a biztosítása ilyen alkotmányos érték lehet. A közfeladatot ellátó szerv közfeladatainak ellátását azonban csak szélsőséges esetben veszélyeztetheti, béníthatja meg egy, a közfeladatainak ellátásával összefüggő adatokra vonatkozó adatigénylés teljesítése. Következésképpen az alkotmánybírósági gyakorlat abban a tekintetben, hogy alapjog-sértő az olyan szabály, amely bármilyen megkötés nélkül, általános jelleggel az adatkezelő diskrecionális döntési jogkörébe utalja a közérdekű adatokhoz való hozzáférés megtagadásáról szóló döntést [34/1994. (VI. 24.) AB határozat]. A számottevő, észszerűtlen munkateherre történő utalás ezért nem válhat önkényes döntéssé, üres hivatkozássá.
- [57] Ugyanakkor figyelembe kell venni ebben a körben azt is, hogy nem önmagában a kérelemmel érintett, átvizsgálandó dokumentumok száma vagy terjedelme a döntő szempont. A munkateher nagysága alapvetően a dokumentumok átvizsgálásának jellegétől, a vizsgálat részletességétől függ.
- [58] Mindazonáltal szempont lehet az alapjog gyakorlásának alkotmányos korlátozásakor az is, hogy a kiadni kért információ tekintetében monopolhelyzetben van-e az adatkezelő, tehát hogy kizárólagos hozzáférése van-e bizonyos adatokhoz, és azok más forrásból egyáltalán nem elérhetők [vö. EJEB, Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung eines wirtschaftlich gesunden land- und forstwirtschaftlichen Grundbesitzes kontra Ausztria (39534/07), 2013. november 28., 47. bekezdés; vö. továbbá Bubon kontra Oroszország (63898/09), 2017. február 7., 42–45. bekezdés], avagy más forrásból nyilvánvalóan kisebb munkateher árán hozzáférhetők (pl. ugyanaz az adat egy másik adatkezelő elektronikus nyilvántartásából lekérdezhető). Következésképpen azokban az esetekben, amikor az adatkérés a közfeladatot ellátó szerv vagy személy által kezelt (például tárolt) olyan, egyebekben közérdekű adatokra vonatkozik, amelyek azonban közfeladataival nem hozhatók összefüggésbe – ám más forrásból kisebb munkateher árán elérhetők –, a közfeladatot ellátó szerv vagy személy nem minősíthető az alapjogi jogviszony kötelezettjének.

- [59] 5.2. Az egyébként kezelt (például tárolt) adatok kikeresésétől elkülönítendő az az eset, amikor az adatigénylés már nem egy konkrét, egyszerűen vagy többletmunkával kikereshető, a közfeladathoz kapcsolódó adatra vagy adatsorra irányul, hanem arra, hogy az adatkezelő a rögzítetteken kívül új adatokat szerezzen be, gyűjtsön, vagy az általa egyébként kezelt adatok összevetése útján új, minőségileg más adatot (statisztikát, kimutatást), esetleg az adatokat magyarázó anyagokat állítson elő, vagy az adatokból következtetéseket vonjon le {vö. EJEB, Bubon kontra Oroszország (63898/09), 2017. február 7., 40–45. bekezdés, Magyar Helsinki Bizottság kontra Magyarország [GC] (18030/11), 2016. november 8., 157–170. bekezdés}. Ehhez hasonlóan az egyébként megismerhető, hozzáférhető vagy közzétett adatokból történő, meghatározott szempont vagy szempontok szerint szűrt, új adatsor létrehozására sem köteles az adatkezelő. Az adatigénylő nem formálhat jogot arra, hogy helyette más végezze el a hozzáférhető adatok leválogatását.
- [60] Ez azt jelenti, hogy az adatkezelő kizárólag a létező, bármilyen módon rögzített és ténylegesen a kezelésében lévő közérdekű/közérdekből nyilvános adato(ka)t köteles kiadni. Adat-előállítás kötelezettség azonban nem következik az Alaptörvényből. Ha tehát a kiadni kért – közérdekűnek (vö. Infotv. 3. § 5. pont) vagy közérdekből nyilvánosnak minősülő (vö. Infotv. 3. § 6. pont) – adat kérelmezett általi kezelése (vö. Infotv. 3. § 10. pont) nem állapítható meg, ez a közérdekű adatok megismerésére irányuló alapjogi igény teljesítésének akadályát képezi [3252/2016. (XII. 6.) AB határozat].
- [61] Annak mérlegelésekor azonban, hogy az adatigénylés nem egyébként rögzített adatok kiadására, hanem valóban új, a kezelt adatoktól minőségileg eltérő adat(ok) előállítására irányul-e, a legnagyobb gondossággal kell eljárni. A közérdekű adatokhoz való hozzáférés megtagadása ugyanis végső soron megakadályozhatja a köz(érdekű) ügyekről folytatott nyilvános vitában való tájékozott részvételt.

V.

- [62] Az Alkotmánybíróság ezt követően a támadott bírói döntés alkotmányosságát vizsgálta meg.
- [63] 1. Mindenekelőtt rögzíteni szükséges, hogy „[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}. „A jogszabályok értelmezése tehát az Alaptörvényből fakadóan a bíróságok feladata, míg az Alkotmánybíróság hatásköre a jogszabályok, illetve – az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásban – a bírói ítéletekben megjelenő jogértelmezés alkotmányosságának vizsgálatára terjed ki” {3151/2013. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [21]}. Az Alkotmánybíróság már többször rámutatott arra, hogy: „[a]z Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit [...] akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz” {3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [22]; 3031/2016. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [19]; 16/2016. (X. 20.) AB határozat, Indokolás [16]; 17/2016. (X. 20.) AB határozat, Indokolás [25]}.
- [64] Az Alkotmánybíróság ennél fogva az Abtv. 27. §-a szerinti jelen eljárásban a támadott bírói döntésnek, s az abban foglalt bírói jogértelmezésnek az Alaptörvénnyel, ezen belül a VI. cikk (3) bekezdésével való összhangját vizsgálta.
- [65] 2. Az indítványozó elsődlegesen azt kifogásolta, hogy a bíróság tévesen állapította meg, hogy az igényelt adatok nem tekinthetők közérdekű adatnak.
- [66] A jogi személy peres felek nevét illetően az Alkotmánybíróság az Abh5.-ben már állást foglalt, megállapítva, hogy a perben félként eljáró személyek neve, ideértve a jogi személyek megnevezését is, hozzájárulásuk, avagy törvényi szabály hiányában nem közérdekű adat. Az Abh5. megfogalmazásában „[a]z Alaptörvényből nem következik, hogy a polgári peres eljárásban félként résztvevő jogi személy neve közérdekű adat. Más megítélést eredményez, ha nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli, mert akkor az Infotv. 3. § 6. pontja alapján már közérdekből nyilvános adatnak minősül (Abh5., Indokolás [31]). A kifejtettek értelmében az Infotv. 3. § 5. pontjára alapozott azon bírói jogértelmezésről, amely szerint általában véve a polgári peres eljárásban résztvevő jogi személy felek neve nem közérdekű adat, megismerését így az Infotv. 26. § (1) bekezdése alapján nem kötelező biztosítani, nem állapítható meg, hogy a bíróság a közérdekű adatok körét (a közérdekű adatok fogalmához képest) jogértelmezés útján szűkítette, korlátozta volna. Ezért ezen okból

a közérdekű adatok megismeréséhez való, az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése szerinti alapjog korlátozása nem volt a támadott bírói döntések kapcsán megállapítható (vö. Abh5., Indokolás [31]). Az Abh5. idézett megállapításai alapján jelen ügyben sem merül fel alkotmányossági aggály a támadott bírósági ítéletnek a jogi személy peres felek nevének megismerhetőségével kapcsolatos megállapításait illetően.

- [67] 3. A jogerős ítélet a hét év vagy azt meghaladó pertartamú bírósági eljárások ügyszámának megismerésére irányuló adatigény kapcsán arra a következtetésre jutott, hogy a bírósági akta egyedi ügyszáma azért nem tekinthető az Infotv. 3. § 5. pontjában meghatározott fogalom szerint közérdekű adatnak, mert az csak „technikailag azonosítja az iratot, a közfeladatról információt nem tartalmaz”, és „nem áll kapcsolatban a bíróság közfeladatával, közpénzzel való gazdálkodásával, és a szakmai tevékenységére, illetve annak eredményességére is kiterjedő értékelésére nem vonatkoztatható” (lásd a Fővárosi Ítéletábrla 8.Pf.20.129/2015/6. számú ítéletének 4. oldalát). Az ügyszámokkal összefüggésben elfoglalt jogi álláspont következtében pedig a bíróság már nem is vizsgálta, hogy a keresetlevél érkeztetési ideje, illetve a hét éven túli ügyek listája közérdekű adatnak tekinthető-e.
- [68] A bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (a továbbiakban: BÜSZ) meghatározza a lajstrom fogalmát (2. § 14. pont) és az ügycsoportonkénti lajstromozás mikéntjét (28–29. §). A bíróságok egységes iratkezelési szabályzatáról szóló 17/2014. (XII. 23.) OBH utasítás (a továbbiakban: Utasítás) értelmező rendelkezései között a 3. § 38. pontja szerint – figyelemmel a BÜSZ-ben foglaltakra is – az ügyszám „az ügy azonosítására szolgáló megjelölés, amely tartalmazza az ügycsoport betűjelét, a lajstromszámot, törve az érkezés évszámával”.
- [69] A BÜSZ és az Utasítás rendelkezéseiből megállapíthatóan a bírósági eljárásban az ügyszám olyan, a szervezeti hierarchia adott szintjén működő bíróság kezelő-, tájékoztatói vagy ügyfélszolgálati irodáján, ügycsoportonként, a lajstromozás során létrehozott számadat, amely a bíróság tevékenységéhez kötődik. Ezen túlmenően meg kell állapítani azt is, hogy a számadatból természetes személy nem azonosítható (Infotv. 3. § 1. pont), „érintettre vonatkozó következtetés” abból nem vonható le (Infotv. 3. § 2. pont).
- [70] Figyelemmel az Infotv. 3. § 5. pontja szerinti fogalom-meghatározásra – és annak a bírói gyakorlatban azonosított tartalmára is – megállapítható, hogy az ügyirat száma nem személyes adat, ugyanakkor a bíróság közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezik. Megjegyzendő természetesen az is, hogy minden bírósági szinten, illetve bíróságon az azonos számképzési elvek mellett eltérő ugyanannak a (peres vagy nem peres) eljárásnak az ügyszáma.
- [71] Utalni kell továbbá arra is, hogy az Abh4. alapjául szolgáló ügyben járásbírói szintű bíróság (a Pesti Központi Kerületi Bíróság) megállapította, hogy „közérdekű adatnak minősül a Pesti Központi Kerületi Bíróság 4 éven túli polgári peres ügyeinek száma, az ügyszámok és az, hogy mikor érkezett a keresetlevél a bíróságra”. Hivatkozott arra is, hogy „valamennyi kiadni kért közérdekű adat rendelkezésére áll és azokat a válaszeleveléhez mellékelve az adatkérő rendelkezésére bocsátotta ügyszám és a keresetlevél érkezésének időpontjára vonatkozó 4 éven túli folyamatos polgári peres ügyek listáját.”
- [72] A bírósági ügyszámok nyilvánossága kapcsán hasonló álláspontot fogalmazott meg az alkotmánybírói eljárás során megkeresett NAIH elnöke is (lásd NAIH-állásfoglalás 2–4. oldala).
- [73] A kifejtettek értelmében az ügyszámok kapcsán elfoglalt bírói jogértelmezés leszűkítette a közérdekű adatok körét – az információszabadsághoz való jog védelmi körét – olyan szempontra tekintettel, amely túlmutat az Infotv.-ben foglaltakon. A közérdekű adatok körének jogértelmezés útján történő ilyen leszűkítése indokolatlanul korlátozza a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését.
- [74] 4. Az Alkotmánybírói megvizsgálta azt is, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez való jog sérelmét jelenti-e, ha a bíróság az adatkezelő törvényi fogalmát az adatigénylőre alkalmazza, s erre hivatkozással korlátozhatónak ítéli a közérdekű adatok megismerését.
- [75] A jogerős ítélet szerint a másodfokú bíróság egyetértett „azzal az alperesi érveléssel is, hogy a polgári peres ügyekre vonatkozó adatsorokat tartalmazó nyilvántartásokat az Infotv. 5. § (4) bekezdése értelmében kizárólag bíróság kezelheti az igazságszolgáltatási feladatainak ellátása céljából”. Majd kifejtette azt is, hogy az „ügyszámok [...] a peres eljárás iratainak szükséges, elválaszthatatlan elemei, amelyről felvilágosítás [...] csak a törvényben meghatározott személyeknek adható”.
- [76] Az Infotv. jogerős ítéletben hivatkozott 5. § (4) bekezdése szerint kizárólag állami vagy önkormányzati szerv kezelheti az állam bűncselekmények megelőzésére és üldözésére irányuló, valamint közigazgatási és igazságszolgáltatási feladatainak ellátása céljából kezelt bűnügyi személyes adatokat, valamint a szabálysértési, a polgári peres és nemperes ügyekre vonatkozó adatokat tartalmazó nyilvántartásokat. Az Infotv. e rendelkezése a törvénynek „A személyes adatok védelme” című II. fejezetében található. Ennek megfelelően az Infotv. 5. § (4) bekezdése a személyes adatok védelmével összefüggésben értelmezhető rendelkezést tartalmaz. Nem irányadó tehát a közérdekű adatra, illetve ennek megismerésére, amely az Infotv. 3. § 5. pontja értelmében csak „a személyes

adat fogalma alá nem eső” adat lehet. Az olyan jogértelmezés tehát, amely a polgári peres eljárás bírósági aktájának egyedi ügyszáma, illetve az érkezési idő, mint az Infotv. 3. § 5. pontja alapján közérdekű adat megismerésének korlátozását az Infotv. 5. § (4) bekezdésének a személyes adatok védelmére vonatkozó rendelkezése alapján tartja megengedhetőnek, a közérdekű adatok megismeréséhez való jog védelmi körének indokolatlan leszűkítését eredményezi.

- [77] 5. Az indítványozó által közérdekűként kiadni kért adatok egymással összefüggő, logikai kapcsolatban álló adatsort alkotnak. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben ugyanis az indítványozó összességében olyan polgári eljárások adatainak – ezen belül a jogi személy peres felek megnevezésének, a keresetindítás időpontjának, valamint a peres ügyiratszámoknak – a birtokába kívánt jutni az eljárások felülvizsgálati szakaszában, amelyek hét év vagy azt meghaladóan folyamatban voltak az adatkérés idején. Ezért a panasz kapcsán a testületnek a fentiekben túl arra a kérdésre kellett választ adnia, hogy korlátozták-e az információszabadság jogát az eljárás bíróságok akkor, amikor nem kötelezték a Kúriát a felülvizsgálati szakaszban lévő valamennyi polgári eljárás iratainak átvizsgálására a pertartamok és az eljárást kezdő keresetlevél beadási dátumának felkutatása érdekében.
- [78] A testület a fentiekben részletesen bemutatta az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésének kapcsolatát a véleményszabadság alapjogával, valamint feltárta az alapjog demokratikus berendezkedésben betöltött jelentőségét. Ezek azok az alkotmányossági szempontok, amelyeknek a közérdekű adat fogalmát az egyedi ügyekben értelmező bírói döntéseknek meg kell feleltetniük. Emlékeztet ugyanakkor arra is a testület, hogy a közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek abban az esetben áll fenn az alapjogi jogviszonyban kötelezetti oldalon felelőssége az alapjog érvényre juttatásában, ha az adatot kezeli, ha az adat nem minősül személyes adatnak és az adat „tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett”.
- [79] A Kúria jogállását és az ehhez rendelt közfeladatát az Alaptörvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CXXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.), valamint a polgári perek esetében – az alapper idején hatályos – régi Pp. szabályai határozzák meg. Az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése értelmében „[a] rendes bírósági szervezet legfőbb szerve a Kúria, amely biztosítja a rendes bíróságok jogalkalmazásának egységét, a rendes bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz”. A Bszi. 23–24. §-ai – az Alaptörvényben foglaltaknak megfelelően – a négy szintű bírósági szervezetben a Kúria jogállását legfőbb bírói szervként határozzák meg, amely a joggyakorlat egységéért, emellett a rendkívüli jogorvoslati eljárásokban és kisebb részben a másodfokú ítélezésben folytatott ítélezésért viselt felelősségben ölt testet. Végül a Bszi.-re alapított, bírósági hierarchián belüli hatásköri kiosztás jelenik meg a régi Pp. 10. §-ában is a polgári perekre vonatkozóan.
- [80] A Kúria az államszervezetben a rendes (általános hatáskörű), a Közigazgatási Felsőbíróság pedig a közigazgatási bírói hatalom csúciszerve. A szervei tevékenységét jellemző, általa kezelt adatai más állami szervekhez hasonlóan nyilvánosságot követelnek. Ugyanakkor főtevékenysége – amely az Infotv. szerinti közfeladatát jelenti – az általános hatáskörű („rendes bíróságok” – Alaptörvény 25. cikk) bíróságok joggyakorlatának egységítése és elsődlegesen a rendkívüli jogorvoslatok elbírálása. Ebben a körben közérdekű tehát minden olyan adat, amit kezel, a tevékenységére vonatkozik vagy közfeladatával összefüggésben keletkezett és nem minősül személyes adatnak.
- [81] Mindebből az a következtetés adódik, hogy míg a Kúria tevékenységére kifejezetten jellemzőek a felülvizsgálati eljárásokkal összefüggő adatok (például a felülvizsgálati kérelmek beadásának dátuma és az elbírálás időtartama, a felülvizsgálati eljárások esetleges elhúzódása), addig nem vonatkoztatható rá a keresetlevél beadásának időpontja és ahhoz kapcsolódóan az egész eljárás hét évi vagy azt meghaladó pertartama. Ez az egyébként a bírósági szervezet működését egészében jellemző adat nem áll összefüggésben a Kúria működésével és nem is a Kúria közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkező adat. A jelen ügyben ezért azt kellett megállapítani, hogy míg a Kúria csak indirekt módon kezeli a keresetlevelet, annak beadási dátumát (azok a Kúriára megküldött bírósági aktákban szerepelnek, így azok tárolása folytán, ideiglenesen valósul meg az adatkezelés), addig van olyan bírósági szint, amely azzal közvetlen, kapcsolatban áll: ahogy arra az Indokolás V.3. pontjában (Indokolás [67]–[73]) már történt utalás, az elsőfokú bíróság az eljárási törvényekben meghatározott feladatai értelmében szükségképpen közreműködik a polgári peres eljárás minden lényeges pontjánál, ideértve a keresetlevél beadásától egészen a felülvizsgálati eljárást lezáró kúriai döntés kézbesítésének eljárási mozzanatát is.
- [82] Mindazonáltal a jelen határozat Indokolásának IV.5. pontjában (Indokolás [43]–[45]) kifejtettekre emlékeztetve az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a közérdekű adatok kapcsán a jelen esetben sem az informatikai nyilvántartás hiánya és az emiatt fennálló jelentős munkateher adja a döntés indokát. Pusztán az informatikai nyilvántartás hiányából automatikusan nem következhet a kérelem elutasítása. A kezelt adatokat a rögzítés módjától függetlenül – a munkateherre tekintettel adott esetben költségtérítés megállapítása mellett – ki kell adni abban az esetben,

amennyiben az adatok a közfeladatot ellátó szerv/személy tevékenységével összefüggésben állnak vagy közfeladata ellátásával összefüggésben keletkeznek.

- [83] Megjegyzendő az is, hogy az Infotv. 27. § (2) bekezdésének g) pontja lehetővé teszi a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog korlátozását bírósági eljárásra tekintettel. Egyebek mellett erre vezethető vissza a régi Pp. 119. § (3) bekezdése, amely szerint az (1) és (2) bekezdésekben meghatározott személyeken kívül – a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló törvényben szabályozott tájékoztatás kivételével – az eljárásról felvilágosítás annak adható, akinek az eljárás lefolytatásához, illetve annak eredményéhez jogi érdeke fűződik. A jogi érdek fennállásának mérlegelése során nem hagyható figyelmen kívül az, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez való jog célja és értelme – amint azt fentebb az Alkotmánybíróság a IV.3. pontban (Indokolás [27]) kifejtette – a közhatalom és az állami szervek működése transzparenciájának a biztosítása. Folyamatban lévő bírósági eljárásokra vonatkozó adatigénylés akkor teljesíthető, ha az ezt a célt szolgálja. Meghozatalukat követően viszont a döntések anonimizált formában egyébként is hozzáférhetők és korlátozásmentesen kutathatók.
- [84] 6. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jogba ütközőnek tartotta, hogy a támadott ítéletek olyan indokolást tartalmaztak, amely érvelés „egyik fél előadásában sem szerepelt”. Az indítványozó azonban konkrétan nem ismertette, hogy a támadott ítéletek indokolásának mely részét kifogásolja ezen az alapon. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványnak ezt az elemét érdemben nem vizsgálta.
- [85] 7. Mindezek alapján tehát, az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírósági ügyiratszámok vonatkozásában a bíróság az Infotv. 3. § 5. pontjához képest leszűkítette a közérdekű adatok körét egy, az Infotv.-ben nem szereplő szempont alkalmazásával. Megállapította azt is, hogy a támadott bírói ítéletben alaptörvény-ellenes értelmezés mellett került sor az Infotv. 5. § (4) bekezdésének alkalmazására. Ugyanakkor összességében az ítélet alaptörvény-ellenessége mégsem állapítható meg: a bíróság ugyanis végső fokon az alkotmányos szempontoknak megfelelően mérlegelt és döntött az adatkiadási kérelem tárgyában akkor, amikor a Kúriát nem kötelezte az egymással összefüggő, logikai láncolatot alkotó, egyes elemeiben közérdekű, de nem a Kúria közfeladatához kapcsolódó adatok kiadására. Az Indokolás IV.5.2. pontjára (Indokolás [59]–[61]) utalva ismét hangsúlyozza az Alkotmánybíróság azt is, hogy az adatkezelő nem köteles adatgyűjtésre, illetve az általa kezelt adatok összevetése útján új, minőségileg más adat, adatsor előállítására. Az adatigénylő továbbá nem formálhat jogot arra, hogy helyette más végezze el az egyébként hozzáférhető adatok leválogatását. Ezért a bírósági ítélet nem sérti az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésébe foglalt, a közérdekű adatok megismeréséhez való jogot, és az Alkotmánybíróság a bíróság 8.Pf.20.129/2015/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasította.

VI.

- [86] Az Alkotmánybíróság a határozat Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2019. március 12.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2898/2015.

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [87] A határozat rendelkező részi elutasító döntését támogatom, de egyrészt az indokolás kiegészítő elemzését tartom szükségesnek, másrészt az indokolás egy részével szemben fenntartásaim vannak.
- [88] 1. A testületi vitában ragaszkodtam ahhoz, hogy az indokolásban egy rövid formulában összefoglalóan jelenjen meg, hogy a konkrét ügy fényében az Alaptörvényben biztosított jognak milyen értelmezését adtuk, melynek révén az indítvány elutasítása lett a döntésünk eredménye. A precedenserő követelményére tekintettel pedig e döntési alapnak az indokolás lezárásaként egy külön részben való kiemelését sürgettem. Ezzel a döntést hordozó normatív alap – ratio decidendi – tisztán kiemelkedne a sokszor az oldalak tucatjain kifejtett érvelések részleteiből. Ez lehetővé tenné, hogy az alkotmánybíráskodás saját esetjogának precedensei az Alaptörvény rendelkezései fényében ellenőrizhetőbbekké váljanak. Másrészt ennek révén elkerülhető lenne, hogy az alkotmánybírósági döntésekben levő sok-sok ad hoc jellegű megállapítás (obiter dictum) később precedens-megállapításként kerüljön felhasználásra. A precedensjognak ugyanis csak a konkrét ügyek részleteiből adódó tanulságok révén van legitimitása, és ez csak arra a normatív hordozó alapra, ráció decidendire vonatkozik, mely a körülmények mérlegelése alapján a konkrét ügy eldöntése közben adódott. Egy sor lehetséges absztrakt és csak távoli összefüggésekre mutató megállapítás, mely egy-egy adott ügy kapcsán felmerül és az érvelés kifejtésébe bekerül, sokszor csak egy-egy alkotmánybíró szubjektívitasából és teoretikus vagy szakmai érdeklődéséből fakad, de nem jelenti az adott ügy eldöntését hordozó normatív alapot. Ráadásul alkotmánybíróság esetében, ha nem kerül lokalizálásra – és így elválasztásra – a precedensekben a ratio decidendi a pusztán odavetett és az ügytől távoli obiter dictum részekről, és az egész döntést az indokolás minden részével kötelező precedensnek fogják fel, akkor fennáll az a veszély, hogy odavetett megállapításokkal új és új alkotmányos elveket és értékeket alkossanak meg az alkotmánybírók, és ezzel a védelmükre bízott alkotmány helyett egy új alkotmányt hozzanak létre.
- [89] A jelen esetben a rendelkező részi döntést hordozó ratio decidendit, a döntés normatív alapját az indokolásból megítélésem szerint csak töredékesen lehet kiemelni. Ezek egy része pedig éppen nem az elutasítást, hanem az indítványnak helyt adást támasztottak alá. Így miközben a rendelkező rész elutasító, és az eset konkrét körülményei ezt támasztották alá, addig a későbbi alkotmánybírósági döntések – és az ezt kérő beadványozók – számára egy sor olyan megállapítás található, melyek a konkrét eseten túlmutató összefüggések elemzésbe bevonásából ered, és amelyek a közérdekű adatok terjesztéséhez való jog általános problematikájára adnak választ, de amelyek itt csak obiter dictumot, az adott eset kapcsán odavont mozzanatokat jelentenek. Egy más megközelítésben azonban ezek úgy is felfoghatók, mint az egész közérdekű adatigénylési probléma általános normatív keretei, és így anélkül, hogy ezeket kibontva megvitattuk volna a testületben, a jövőben az alkotmányosság mércéiként jelenhetnek meg.
- [90] Rekonstruálva az indokolásból az adott ügy megítélésének normatív alapjához odavonható lehetséges ratio decidendit – a döntést hordozó normatív alapot – a következők emelhetők ki:
- „1. »Azon bírói jogértelmezésről, amely szerint általában véve a polgári peres eljárásban résztvevő jogi személy felek neve nem közérdekű adat, megismerését így az Infotv. 26. § (1) bekezdése alapján nem kötelező biztosítani, nem állapítható meg, hogy a bíróság a közérdekű adatok körét (a közérdekű adatok fogalmához képest) jogértelmezés útján szűkítette, korlátozta volna.« (Indokolás V.2., [65]–[66]).
2. »Az olyan jogértelmezés tehát, amely a polgári peres eljárás bírósági aktájának egyedi ügyszáma, illetve érkezési idő, mint az Infotv. 3. § 5. pontja alapján való közérdekű adat megismerésének korlátozását az Infotv. 5. § (4) bekezdésének a személyes adatok védelmére vonatkozó rendelkezése alapján tartja megengedhetőnek,

a közérdekű adatok megismeréséhez való jog védelmi körének indokolatlan leszűkítését eredményezi» (Indokolás V.4., [74]–[76]).

3. »A jelen ügyben ezért azt kellett megállapítani, hogy míg a Kúria csak indirekt módon kezeli a keresetlevelet, annak beadási dátumát [...] addig van olyan bírósági szint, amely azzal közvetlen kapcsolatban áll [...] az elsőfokú bíróság az eljárási törvényekben meghatározott feladatai értelmében szükségképpen közreműködik a polgári peres eljárás minden lényeges pontjánál, ideértve a keresetlevél beadásától egészen a felülvizsgálati eljárás lezáró kúriai döntés kézbesítésének eljárási mozzanatát is« (Indokolás V.5., [77]–[83]).

4. »Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a közérdekű adatok kapcsán a jelen esetben sem az informatikai nyilvántartás hiánya, és az emiatt fennálló jelentős munkateher adja a döntés indokát. Pusztán az informatikai nyilvántartás hiányából automatikusan nem következhet a kérelem elutasítása. A kezelt adatokat rögzítés módjától függetlenül – a munkateherre tekintettel adott esetben költségtérítés megállapítása mellett – ki kell adni abban az esetben, amennyiben az adatok a közfeladatot ellátó szerv/személy tevékenységével összefüggésben állnak, vagy közfeladatok ellátásával összefüggésben keletkeznek.« (Indokolás V.5., [77]–[83]).

5. A fenti pontosítására: »Következésképpen adatigény nem tagadható meg arra hivatkozással, hogy a kért adat közvetlenül – pl. elektronikusan – nem áll rendelkezésre, és az egyébként rögzített adat hozzáférhetővé tételéhez idővel és /vagy költséggel járó többletmunkára van szükség«. (Indokolás IV.5.1., [53]). Ám ennek fordítottja is kiemelhető az indokolásból: »az egyébként megismerhető, hozzáférhető vagy közétett adatokból történő, meghatározott szempont vagy szempontok szerinti szűrt, új adatsor létrehozására sem köteles az adatkezelő. Az adatigénylő nem formálhat jogot arra, hogy helyette más végezze el a hozzáférhető adatok leválogatását.« (Indokolás IV.5.2., [59]).

6. »Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírósági ügyiratszámok vonatkozásában a bíróság az Infotv. 3. § 5 pontjához képest leszűkítette a közérdekű adatok körét egy, az Infotv.-ben nem szereplő szempont alkalmazásával. Megállapította, hogy a támadott bírósági ítéletben alaptörvény-ellenes értelmezés mellett került sor az Infotv. 5. § (4) bekezdésének alkalmazására. Ugyanakkor összességében az ítélet alkotmány-ellenessége mégsem volt megállapítható: a bíróság ugyanis végső fokon az alkotmányos szempontoknak megfelelően mérlegelt és döntött az adatkiadási kérelem tárgyában, akkor amikor a Kúriát nem kötelezte az egymással összefüggő, logikai láncolatot alkotó egyes elemeiben közérdekű, de nem a Kúria közfeladatához kapcsolódó adatok kiadására« (Indokolás V.6., [84])."

- [91] A fentiek közül a rendelkező részi elutasítás normatív alapját némi logikai továbbvitellel a 3. szám alatt kiemelt indokolási rész adja meg. Ám tartalmilag ez csak azt jelenti, hogy az indítványozónak a Kúria helyett az (összes) elsőfokú bíróságoktól kellett volna kérnie az alapperben az adatok kiadását.
- [92] Ez azonban csak a konkrét rendelkező részi elutasítás indokolásának normatív alapja, de az átfogó ratio decidendi, amit e határozat kimond az indokolásában a közérdekű adatigénylés kiadása terén a következőképpen bontható ki. Logikai továbbvitelt igényel ugyan, de ebből hézagmentesen levonható következtetés, hogy az elsőfokú bíróságok nem tagadhatták volna meg az indítványozótól a kért adatok kiadása érdekében új táblázatok létrehozását és többletmunka elvégzését. Így, ha az indítványozó e számára most formailag elutasítást tartalmazó határozat alapján holnap megismétli a kérését az összes magyar elsőfokú bírósághoz, akkor ezek mindegyike köteles lesz a kért többletmunka elvégzésére. Sőt, mivel konkrét érdekeltség kimutatása nem kell egy ilyen kérelem benyújtására a közfeladatok ellátását végző állami és más szervek felé, így az indítványozó ugyanazt az email-szöveget némi átalakítással és szektorális specifikálással rögtön el is küldheti a vízművek, a gázművek és az elektromos művek felé, majd állami szektoronként továbbhaladva folytathatja az összes felsőoktatási intézmény, majd középfokú és az alsó fokú ilyen intézmények felé és ugyanígy a további szektorok felé is lépve vég nélkül. Mindezek az ennek teljesítésére irányuló alkotmányos kötelezettségük vitatására a többletmunka elvégzésére utalva a kiadás megtagadása esetén várható bírósági perek sokaságában majd úgy érvelhetnek, hogy ez a többletmunka már új adatsor létrehozását jelenti, és nem a meglévők új táblázatokba foglalását. Ám a mostani döntésünk indokolását a szem elé kapva megítélésem szerint erre szűk lehetőségük lesz.
- [93] Az indokolásban benne lévő, de nem explikált ratio decidendi – az előbb a 4. és 5. szám alatt kiemelt indokolási szöveg – az Alaptörvény közérdekű adatok kiadására kötelező rendelkezésének mindenki számára való konkretizálása így kibontva már a legteljesebb módon kifogásolható. Így miközben a határozatot én a rendelkező részi elutasítás miatt megszavaztam, ezt a hosszú távú hatást jelentő ratio decidendit csak elutasítani tudom.
- [94] 2. Áttérve az indokolás egy másik irányú problémájára, nem tartom helyesnek az indokolásba az EJEB döntésének bevonását (lásd az Indokolás IV.2., 3.1. és 5.2. pontjait, [24]–[26], [28]–[35], [59]–[61]). Az EJEB működésének utóbbi időben nyilvánosságra került alapvető problémája ugyanis az, hogy ennek döntéseit ténylegesen nem

az arra illetékes bírói tanácsok formálják ki az Európai Emberi Jogi szerződés alapulvételével, hanem egy, az évek alatt kialakult kb. 300 fős emberi jogász apparátus a bírák függetlenségének legelemibb hiánya mellett. (Lásd ehhez többek között Matilde Cohen 2017-es tanulmányát „Túszok vagy bírák?” címmel, ahol a strasbourgi bírók függetlenségének teljes hiányát vázolja: „Judges or Hostages?” In: Nicola/Davies eds: EU Law Stories. Cambridge University Press 2017, 58–80. p.) De a volt strasbourgi bíró, a koppenhágai professzor, David Thór Björgvinsson is éles kritikával illette a megbízatása lejárta után egy 2015-ben adott interjúban a tudományos kutatókat, hogy nem veszik észre az EJEB bírók teljes kiszolgáltatottságát az évtizedes állandósággal Strasbourgban székelő emberjogi jogászapparátus felé [lásd Utrecht Journal of International and European Law (Vol. 81.) 2015. No. 31.] E visszás helyzet felszámolása, továbbá az EJEB bírók függetlenségét megteremtő működés kialakítása a nemzetközi szerződésében részt vevő államok külügyi- és igazságügyi minisztériumainak a feladata és felelőssége, de megítélésem szerint mint alkotmánybírók mi is tartozunk annyi felelősséggel, hogy erre tekintettel és ennek deklarálásával a jövőben mi is kerüljük az EJEB döntésekre való explicit támaszkodást, és mint autentikus bírósági döntésekre való hivatkozást döntéseinkben. Ezek ugyanis valójában a strasbourgi jogász-apparátus döntései, melyek elé csak álcaként vonják oda a tagállamok által kiküldött bírókat. Így amíg ez a helyzet fennáll, addig megítélésem szerint ezeket a döntéseket mint bírósági döntéseket nem vehetjük figyelembe. A döntés-előkészítő munka folyamán pro domo formájában mint autentikusságot nélkülöző egyszerű jogász vélemények szemügyre vételét információként én is támogatom, de a nyilvánosságra került döntések szövegében ezek kihagyását javaslom a jövőben.

Budapest, 2019. március 12.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István alkotmánybíró különvéleménye

- [95] Nagy kihívás helyes döntést hozni olyan ügyben, amelynek kapcsán a bíró saját magát mintegy a fél pozíciójában érezheti. A jelen határozat előzményeként az indítványozó adatigénnyel fordult a Kúriához. Lényegét tekintve azoknak a Kúria előtt folyamatban lévő polgári pereknek az ügyszámát kívánta megismerni, amelyekben a keresetet már több mint hét éve terjesztették elő. Kérte továbbá a Kúriától azt is, hogy a keresetlevél beérkezésének dátumát, illetve az adott polgári peres eljárásokban résztvevő jogi személy peres felek nevét is tegye megismerhetővé. (Hasonló igénnyel akár az Alkotmánybírósághoz is fordulhatott volna, kikérve azoknak a folyamatban lévő alkotmányjogi panasz-eljárásoknak az ügyszámát, amelyek több, mint hét éve indult polgári peres eljárásokban született bírói ítéletek felülvizsgálatára irányulnak. Az Alkotmánybíróságnak azonban most nem kellett állást foglalnia arról, hogy teljesítene-e egy ilyen adatigényt, hiszen az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásban nem is adatigények megválaszolására, hanem a támadott bírói döntés felülvizsgálatára terjed ki a hatásköre.) A jelen határozat a Kúria adatigényt elutasító választát jóváhagyó bírói döntést vizsgálta, s ennek alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság „összességében” annak ellenére nem tartotta megállapíthatónak, hogy a vizsgált jogerős ítélet érdemére kiható lényeges kérdésekben megállapította az Alaptörvény sérelmét. Védte így az Alaptörvényt, de „összességében” végül mégsem.
- [96] Az Abtv. 43. § (1) bekezdése az Alkotmánybíróság számára kógens jelleggel előírja: „Ha az Alkotmánybíróság a 27. § alapján folytatott eljárásában alkotmányjogi panasz alapján megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét, a döntést megsemmisíti.” A jelen esetben az „Alaptörvény védelmének legfőbb szerve” az Abtv. 43. § (1) bekezdéséből fakadó kötelezettsége ellenére negligálta az Alaptörvény védelmét, mert az alaptörvényt sértő bírói döntést nem semmisítette meg.
- [97] Az Alkotmánybíróság határozatában maga megállapítja, hogy miért volt alaptörvény-ellenes a vizsgált jogerős ítélet. Egyrészt Alaptörvénybe, a közérdekű adatok megismeréséhez való jogba ütközött, hogy a bíróság a közérdekű adatok körének, az Infotv. 3. § 5. pontjának indokolatlanul szűk, a törvényben nem szereplő szempont alapján történő értelmezésével megtagadhatónak vélte a folyamatban lévő peres eljárások ügyszámának a megismerését. (A bíróság az Infotv. 3. § 5. pontjának értelmezésénél arra hivatkozott, hogy az ügyszám azért nem számít közérdekű adatnak, mert az „csak technikailag azonosítja az iratot.”) A közérdekű adatok körének jogértelmezés útján történő indokolatlan leszűkítése a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését korlátozta, így e jogértelmezés az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése szerinti alapjog sérelmét eredményezte.

Megállapította másrészt az Alkotmánybíróság azt is, hogy „a támadott bírói ítéletben alaptörvény-ellenes értelmezés mellett került sor az Infotv. 5. § (4) bekezdésének alkalmazására” (Indokolás [85]). Határozatában az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy az „Infotv. e rendelkezése a törvénynek »A személyes adatok védelme« című II. fejezetében található. Ennek megfelelően az Infotv. 5. § (4) bekezdése a személyes adatok védelmével összefüggésben értelmezhető rendelkezést tartalmaz. Nem irányadó tehát a közérdekű adatra, illetve ennek megismerésére, amely az Infotv. 3. § 5. pontja értelmében csak »a személyes adat fogalma alá nem eső« adat lehet. Az olyan jogértelmezés tehát, amely a polgári peres eljárás bírósági aktájának egyedi ügyszáma, illetve az érkezési idő, mint az Infotv. 3. § 5. pontja alapján közérdekű adat megismerésének korlátozását az Infotv. 5. § (4) bekezdésének a személyes adatok védelmére vonatkozó rendelkezése alapján tartja megengedhetőnek, a közérdekű adatok megismeréséhez való jog védelmi körének indokolatlan leszűkítését eredményezi” (Indokolás [76]).

- [98] Bár az előzőekben hivatkozott módon az Alkotmánybíróság a vizsgált bírói döntés Alaptörvénybe ütközését több okból is megállapította, a bírói döntést nem semmisítette meg. Tulajdonképpen azért nem, mert az Alkotmánybíróság a vizsgált bírói döntésben gyakorlatilag nem szereplő, más indokok alapján helyeselhetőnek vélte az alapügyben hozott bírói döntést. Meggyőződésem, hogy ilyet az Alkotmánybíróság nem tehet, nem gyárthat indokolást egy bírói ítélethez, főként nem egy olyanhoz, amelynek Alaptörvénybe ütközik a tartalma. Nyilván elsősorban azért nem, mert ezáltal negligálja az Abtv. 43. § (1) bekezdését, illetve az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdéséből következő feladatát. Továbbá azért sem, mert amint már az Alkotmánybíróság számtalan esetben hangsúlyozta: „az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [99] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012 (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}” {lásd a legutóbb a 3043/2019. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [16]–[17]}. Az Alkotmánybíróság már több száz ügyben határozottan elzárkózott attól, hogy „burkoltan negyedfokú bírósággá” váljon és maga hozzon bírói döntést {lásd a legutóbb a 3039/2019. (II. 20.) AB végzést, Indokolás [15]}. Tehet mégis kivételt az Alkotmánybíróság és megindokolhatja a bíró helyett a bírói ítéletet?
- [100] A tényszerűség érdekében idézzük fel végül a Kúria elnökének az adatigény teljesítését megtagadó válaszát: „a Kúria lajstromában csak az ügy Kúriára érkezésének időpontja szerepel, a lajstrom az előzményi ügyek adatait, illetve az ún. minősített érkezés napját nem tartalmazza. Ennek folytán a jelenleg használt informatikai alkalmazással nem gyűjthetők le adatok arra vonatkozóan, hogy a Kúrián folyamatban lévő ügyekben a keresetlevél mikor érkezett az első fokon eljáró bírósághoz.” Jogszerűen a bírói felülvizsgálat arra szorítkozhatott (volna), hogy felülvizsgálja, vajon e válasz alapján szabályosan megtagadható volt-e az adatigény teljesítése. Az Alkotmánybíróságnak pedig az alkotmányjogi panasz alapján azt kellett volna elsődlegesen vizsgálnia: összhangban áll-e a közérdekű adatok megismeréséhez való joggal, ha a bíróság jogszerűnek tekinti az adatigénylés teljesítésének megtagadását a hivatkozott indokkal, vagyis azzal, hogy bár a kért közérdekű adatokat a közfeladatot ellátó szerv kezeli, de azokat az általa létrehozott nyilvántartásában nem rögzíti. Az ügy központi kérdésére – eddigi gyakorlatának megfelelően – azt kellett volna az Alkotmánybíróságnak válaszolnia, hogy „az alapjogból eredő adatigény teljesítésére vonatkozó kötelezettség, illetve az adatigénylő oldalán az adathozzáférési jogosultság a közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő közérdekű és közérdekből nyilvános adatok vonatkozásában áll fenn. E kötelezettség, illetve e jogosultság szempontjából ezért irreleváns, hogy az adatkezelésre milyen okból (jogsabályi kötelezettség alapján vagy saját elhatározásra) kerül sor, valamint az is, hogy a közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat kezelő szerv által létrehozott adatbázisban (adattárban, nyilvántartó rendszerben, lajstromban, kartotékban, stb.) is szerepelnek-e az általa kezelt adatok. Az alapjog a közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot biztosítja, ezért a közérdekű, közérdekből nyilvános adatok kezelése esetén ezen adatok megismerésére vonatkozó alapjog pusztán az adatkezelés okára, módjára hivatkozással a közfeladatot ellátó szerv részéről jogszerűen nem korlátozható” {3252/2016. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [33]}. Határozatában

az Alkotmánybíróság azonban nem az ügy központi kérdésének megválaszolására koncentrált (vagyis nem arra válaszolt, hogy az adatkezelés módjára hivatkozva korlátozható-e – az Alaptörvény sérelme nélkül – az adatnyilvánosság). A határozat ehelyett azzal foglalkozott, hogy vajon a kért adat (a hét évnél régebben indult peres eljárások ügyszáma) ténylegesen a Kúria tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatával összefüggésben keletkezett adatnak minősül-e, s ennél fogva egyáltalán közérdekű adatnak minősül-e. Meggyőződésem szerint ilyen vizsgálatba az Alkotmánybíróság eleve nem is bocsátkozhatott volna. Mindenekelőtt azért nem, mert annak eldöntése, hogy egy adat az Infotv. 3. § 5. pontja alapján közérdekű adatnak minősül-e, nem alkotmányértelmezési, hanem törvényértelmezési kérdés. Az Alkotmánybíróság pedig e tekintetben sem húzhatja magára a bíróság hatáskörét. (Különösen nem a határozat szerinti érveléssel. A határozat a hét évnél régebben indult és a Kúria előtt folyamatban lévő peres eljárások ügyszámát a Kúria működésével össze nem függő közérdekű adatként igyekszik beállítani. A józan ész követelménye nem épp ennek ellenkezőjét diktálná? Továbbá arra hivatkozik a határozat, hogy az ügyszám olyan adat, amelynek nyilvánosságtól való elzárását az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontja teszi lehetővé, vagyis úgy érvel, mintha a bírósági eljárásra tekintettel korlátozni kellene az ügyszámok megismerését, ami szintén vitatható.) Továbbá azért sem tehette volna meg az Alkotmánybíróság, hogy e kérdésről (az adat az Infotv. 3. § 5. pontja alapján közérdekű adatnak minősül-e?) állást foglaljon, mert már maga a jogerős ítéletet hozó bíróság döntött e törvényértelmezési kérdésben (és nem úgy érvelt, mint az Alkotmánybíróság). Azt mondta a másodfokú bíróság, hogy a kért adat (peres eljárások ügyszáma): „nem tekinthető az Infotv. 3. § 5. pontjában meghatározott fogalom szerint közérdekű adatnak, mert csak technikailag azonosítja az iratot”. De hát pont erről az értelmezésről állította határozatában az Alkotmánybíróság, hogy az Infotv. 3. § 5. pontjának ez a bírói értelmezése alaptörvény-ellenes volt. Az Alkotmánybíróság pedig az alaptörvény-ellenesnek minősített bírói törvényértelmezést nem válthatja ki egy maga által fabrikált másik törvényértelmezéssel, nem mentegetheti ilyen módon az alaptörvény-ellenes bírói döntést.

- [101] Mindezt megfontolva nem tartottam támogathatónak az alkotmányjogi panasz elutasítását. Álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak az alaptörvény-ellenesnek minősített bírói döntést az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján meg kellett volna semmisítenie.

Budapest, 2019. március 12.

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

VIII. A Kúria határozatai

A Kúria közleménye a Nemzeti Választási Bizottság határozatának helybenhagyásáról

A népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény 30. § (4) bekezdése alapján a Kúria az alábbi közleményt teszi közzé:

A Kúria a 2019. április 3-án kelt, Knk.IV.37.164/2019. számú végzésében a Nemzeti Választási Bizottság országos népszavazási kezdeményezésre irányuló kérdés hitelesítését megtagadó 2/2019. számú határozata ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmet elutasította, a határozatot helybenhagyta.

A határozat megtekinthető a Kúria hivatalos honlapján, a www.kuria-birosag.hu oldalon.

Budapest, 2019. április 3.

Dr. Balogh Zsolt s. k.,
a tanács elnöke

IX. Határozatok Tára

A köztársasági elnök 146/2019. (IV. 8.) KE határozata egyetemi tanári kinevezésről

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés c) pontja, valamint a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 27. § (3) bekezdése alapján – az emberi erőforrások miniszterének javaslatára – *Déri Györgyöt* 2019. március 31. napjával egyetemi tanárrá kinevezem.

Budapest, 2019. március 18.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2019. március 25.

Dr. Kásler Miklós s. k.,
emberi erőforrások minisztere

KEH ügyszám: KEH/01163-2/2019.

A köztársasági elnök 147/2019. (IV. 8.) KE határozata egyetemi tanári kinevezésről

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés c) pontja, valamint a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 27. § (3) bekezdése alapján – az emberi erőforrások miniszterének javaslatára – *Zvolenszky Zsófiát* 2019. április 30. napjával egyetemi tanárrá kinevezem.

Budapest, 2019. március 18.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2019. március 25.

Dr. Kásler Miklós s. k.,
emberi erőforrások minisztere

KEH ügyszám: KEH/01331-2/2019.

**A Kormány 1190/2019. (IV. 8.) Korm. határozata
a 2019. évi Felnőtt Női Kosárlabda Euroliga Final Four megrendezése érdekében szükséges kormányzati
intézkedésekről**

A Kormány

1. támogatja, hogy a Raabersport Sporttevékenységet Végző és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Társaság) megrendezze a 2019. évi Felnőtt Női Kosárlabda Euroliga Final Fourt (a továbbiakban: Sportesemény) Magyarországon;
2. felhívja a pénzügyminisztert, hogy – az emberi erőforrások minisztere bevonásával – gondoskodjon a Sportesemény megrendezéséhez 2019. évben szükséges legfeljebb 145 000 000 forint rendezési költség fedezetéül szolgáló költségvetési többletforrás rendelkezésre állásáról a Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény 1. melléklet XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezet, 20. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 23. Sporttevékenység támogatása alcím, 4. Versenysport támogatása jogcímcsoporton;

Felelős: pénzügyminiszter
emberi erőforrások minisztere

Határidő: azonnal

3. felhívja az emberi erőforrások miniszterét, hogy gondoskodjon a 2. pontban meghatározott támogatással kapcsolatosan a Társasággal támogatási jogviszony létesítéséről, a fel nem használt támogatás tekintetében visszatérítési kötelezettséggel.

Felelős: emberi erőforrások minisztere

Határidő: a költségvetési forrás rendelkezésre állását követően azonnal

*Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök*

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 4.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyar kozlony.hu> honlapon érhető el.

A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft.

Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető.